

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednim prilagam ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali gld. 6 60
pol leta	6 60 3 30
četrt leta	3 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici, tv. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne oziramo.

Oglašit se poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. L. ...

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnine in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„KUPNOREC“
Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h. ali gld. 6 60.
„Soča“ in „Primorje“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Savi ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

„Nostra maxima culpa!“

VII.

Ker je bilo v zadnjem času toliko važnih reči na dnevnem redu, nisimo mogli do danes nadaljevati s članki, ki se nanašajo na znamenito Vogrinčev delo „Nostra maxima culpa!“

Danes nadaljujemo:

Predno pride Vogrinč do zaključka, se bavi z zunanjim stališčem katoliške cerkve v petih poglavjih. Najprej obravnava stališče cerkve v cloveštvu sploh ter pravi kmalu s početka, da se v spisih pogostoma govori proti temu, da je določena vera za vstvarjanje pozemske sreče cloveske. Tak protest je popolnoma opravičen, ako se razume pod zemsko srečo samo materijelno srečo tu. Ako pa se vzame za zemsko srečo skupljenje vseh onih pri različnih subjektivih različnih faktorjev, ki vstvarjajo resnično, stalno pozemsko srečo, tedaj je važno povdarjati, da naj vera vstvarja tudi pozemsko srečo, ker se ne more to misliti le z ozirom na nadzemsko srečo. Pod izrazom materijelna sreča razlaga Vogrinč, da bi imel vsak posameznik toliko za živez, za obleko, za ohranitev zdravja, da more slediti svojemu poklicu brez pomanjkanja, predpostavlja, da dovoljujejo to pridelti zemlje; da ga drugi ne ovira v prostosti, marveč le toliko stoji nad tem, kolikor zahteva splošni blagor cloveštva. K drugi točki pravi, da je v svrhu ohranitve celote potreba postav, ki so vez te celote. Tudi se je potreba ravnati po njih. Izvajajo pa se postavle le po osebah, osebe pa so le funkcionarji v državi. Njim samim osebno nismo dolžni nikakega poslušanja, marveč samo postavam. Vsak clovek v celoti je enakopraven ter bi ga bilo treba jednako upoštevati, radi tega tudi naj noben clovek ne služi drugemu le radi osebe, tudi ne sme biti nikakih privilegij po rojstvu ali po stanu, marveč vsi morajo biti le služabniki celote... Glede na obstoječe razmere pravi, da bi se morala duhovščina v svojem delovanju prikloniti v prvi vrsti na reče, to se pravi: na pripravo ljudstvo ter bi morala stremiti za restavriranje cloveske družbe od zidej navzgor. Čisto napačno je nastopanje cerkve, kakor hitro išče, dopasti mogočnim, ali pa na zunaj tako nastopati, kakor da bi se sčela k višjim stanovom. Ali tudi duhovnik se da slepiti po pozemskem premoženju in denarju in imamo cerkvene velikase, ki nastopajo v dragem lispu in veličini sijaju. Povodom zadnjega konklava so poročali listi, da sta si dajala prinastati dva avstrijska kardinala jedi od zunaj, in da je sijaj, s katerim je nastopal ogrski kardinal, presenečal ljudstvo. Pa tudi na nižje je prešla slast po eleganci, in tuintam se pripeti, da v prav ubožnih krajih se vidi elegantne gospode svečenike. Tudi razne titulature odvezemajo duhovniku značaj ljudskega moža. Morali bi na temelju naše vere delati na kolikor mogoče vzjednačenje priprostega ljudstva z ostalimi ljudskimi razredi, toda z ozirom na obstoječe razmere bi se moralo to v pridigah prav previdno obravnavati. Ni prav, da se opisuje sedaj obstoječe socialne razmere tako, kakor da jih Bog hoče. V nastopanju cerkve kakor tudi posamezno treba pokazati, da so duhovniki zvesti učenci Kristusovi, ki je nastopal priprosto in navadno, izvolil za apostole navadne ljudi ter sploh ni poznal „osebne uglede“. — Bagatstvo navaja Vogrinč kot jeden virov nemoralnosti in morda zločinov... Zanimivo je, kako piše o nekem ogrskem škofu, ki stoji seveda visoko nad zemljani ter se čuti kneza. Notica nosi naslov „Quo vadis?“ ali „Quo vcheris?“ — Neki ogrski škof, katerega imena neče imenovati, se je peljal lani s štirimi konji po cesti. Kar so se splašali ter si čez plot. Ako bi ob taki pridiki prišel po cesti naš Odrešenik v svoji priprostosti, s svojim dolgim plaščem, s sandali, brez pokrivala pa bi ugledal četveropreženi škofjski voz ter ustavil voz in vprašal: Quo vadis? in bi škof spoznal, koga ima pred seboj, kaj bi se zgodilo? Ali bi zahteval volku, razburjen, hitro voziti naprej, da ne vidi svet, s kako navadnim clovekom se peta, ali pa bi padel, kakor Peter, na kolena pa vskliknil: Pojdi proč od mene, kajti jaz sem grešen clovek, ki ima dopadajenje na tako nečimernih rečeh?

Ricmanjsko vprašanje.

(D. L.)

Novi župnik Jož Zupan je bil sporočil, da pride v Ricmanje dne 31. maja 1900. Res je prišel zjutraj okoli 7. ure. Ali glej! Vse hiše so bile zaprte, žive duše ni bilo v vasi, niti cerkvena staršina se nista približala. Župnik se je mudil nekoliko časa v farozu, ali ker le ni bilo nikogar od nikoder, je šel lepo nazaj v Dolino. Od takrat naprej do 29. decembra 1902. je imelo Ricmanje mir pred duhovniki iz Doline. Ali pletlo se je naprej...

Tu naj navedemo dopis škofjskega ordinarijata v Trstu, s katerim se je naznanilo takratnemu županu v Ricmanjih, da je c. kr. ministerstvo dovolilo v principu ustanovitev župnij v Ricmanjih, Klancu in Podgorju. Glasi se tako-le:

Vsled Vaše prošnje, predložene v imenu Ricmanjcev, obrnil se je podpisani na vlado ter se je po deseti mesecih posrečilo dobiti odgovor, kateri se Vam dostavlja na znanje, odnosno na Vaš dopis od 24. novembra p. l.

Dne 3. t. m. pozvalo se je c. kr. vlado, da čim prej uredi vprašanje ter ustrezne opravičeni želji prebivalstva in olajša neznosno breme, katero je dosedaj nosilo.

Tržasko koprski škofjski ordinarijat.

Franc Černe s. r. kanonik.

L. S.

Na to so prosili, naj se napravi v Ricmanjih nekako prehodno stanje do tiste dobe, ko se dožene končno aktiviranje nove župnije. Obljubilo se je nekaj, ali storilo se je drugače. Tržaski ordinarijat je rekel kar na kratko, da ne more privoliti v kaj takega iz jednostavnega razloga, ker je župnik Zupan instaliran na ves obseg stare dolinske župnije, in dokler ne umre ali ne odide iz Doline, mora ostati vse pri starem. Tako so jih lovili, in celo odlok ministerstva je ostal tako brez vsake veljave. Povsodi se je kazalo stremljenje, spraviti Ricmanjce nazaj v stare čase. Župnik se ni zmenil za nič, češ, kaj meni mar, jaz sem postavno instaliran na celo župnijo. Tu ne more biti nikakih

prememb. Od tu naprej pa so se Ricmanjci naveličali ter obrnili hrbet ordinarijatu v Trstu.

Proti koncu 1900. so poslali deputacijo v Križevce na Hrvaško, da zaprosi škofa Drohobeckega za takojšnjo rešitev prošnje. Deputacija je rekla, da ako ne bodo sprejeti Ricmanjci v najkrajšem času v grško-katoliški obred, potem gre kar naravnost do pravoslavne škofa Mišaša v Zadru. Škof Drohobecki je obljubil poslati dekret meseca novembra. Meseca septembra je bil v Rimu škof Šterk, meseca oktobra pa Drohobecki. Zadeva Ricmanjcev je bila znana v Rimu ter so dali tam obema škofoma navodila. Obljubljeni dekret sprejema v grško-katoliški obred je prišel, z besedilom, da so sprejeti vanj vsi prebivalci vasi Ricmanje in Log. Obveščena sta bila o tem seveda tudi namestništvo pa ordinarijat. —

Vrnimo pa se še malo nazaj. Nekaj dni potem, ko se je vrnila deputacija iz Križevcev, je prišel v Ricmanje škof Šterk. Prišel je sam, brez vsakega spremstva, ter povabil hišne gospodarje v faroz. Govorilo se je tam o znanih rečeh. Ricmanjci so povedali odločno, da ostanejo pri tem, za kar so se odločili. Škof je rekel solzan: Viimate prav, godijo se Vam krivice, ali jaz Vam ne morem pomagati. Rekel je, da je pripravljen poplačati vse troške, katere so imeli doslej, če treba 2000 goldinarjev, samo da se le vrnejo nazaj pod Dolino ter ostane vse pri starem. In milo se mu je storilo, da sta mu prisvetili v očeh dve solzi, obrnil se je proti stropu pa vzdihnil: O h, t a v l a d a, t a v l a d a! Poslovili so se od škofa prijazno ter ga spremili iz vasi. Pri odhodu je rekel: Naj se zgodi božja volja! Tako lepo so se obnašali Ricmanjci, klerikalci pa so lagali, da so inzultirali škofa ter da je radi tega jokal... Je imel pač težko stališče. Sam blag, čuteč clovek, ki je umel ljudsko dušo, obdan cd brezvestnih ničvrednežev, namestništvo je stalo proti njemu, magistrat, laški popje, sam pa ni imel zadostne energije. Tako ni mogel večreči opravičenim željam Ricmanjcev, dasi bi bil on to rad iz srca storil. —

Dne 7. decembra 1900. je prišel v Ricmanje okr. glavar iz Kopra, pl. Schaffen-

Islandski ribič.

Pierre Loti.

Roman. Iz francoščine prevlel Fran Šturm.

(Dolje)

... Ko je šlo ženitovanje proti koncu, je postajalo vroče, živčno, in marsikateremu plesalcu je šumelo po glavi. Spominjala se je, kako je plesal z drugimi, z dekleti in mladimi ženami, ki so se pulile zanj; spominjala se je, kako malomarno je odgovarjal na njihove laskave besede... Kako drugačen je bil z vsemi drugimi!...

Bil je izboren plesalec, vzraščel kakor hrast sredi gozda; plesal je z nekako malomarno lahkoto, glavo nekoliko vpognjeno nazaj. Rjavi skodrani lasje so mu padali po čelu ter se med njim na lahko gibali; Marjetica, ki je bila precej velika, je čutila, kako so jo božali po beli avbi, kadar se je sklonil nad njo ter jo tesneje oprijel med hitrim valčkom.

Od časa do časa je pomenljivo pomežikal proti svoji mlajši sestri Mariji in Silvestru, tema zaročencema, ki sta plesala vedno skupaj. Smehljal se je do brodušno, ko ju je videl oba tako mlada, tako plaha, kako sta se vedla spoštljivo drug proti drugemu ter se delala hladna, dočim sta si tiho, na skrivnem šepetala sladke besede. Seveda, morala sta se vesti tako, dostojno; toda on, izveden pomorščak, se je vendar zabaval, ko ju je opazoval, tako naivna! Večkrat sta

se torej nasmejala z Marjetico, kakor bi si hotela reči: »Kako sta ljubka in smešna najina bratca!...

Ko se je bližala noč koncu, so se mnogo objemali: poljubljali so se tu glasno in pred vsemi ljudmi bratranci, zaročenci, zaljubljeni, toda na obrazih je ostal vsem izraz prostodušnosti in poštenosti. Jan seveda ni objel Marjetice, kajti kaj takega si ni smel dovoliti s hčerko gospoda Mavela; toda proti koncu, ko so se plesali zadnji valčki, jo je nekoliko tesneje privlel k sebi, in ona, polna zaupanja, se ni branila, temveč naslonila se je nanj, udana mu iz vse duše. V tej sladki, globoki zmedenosti, ki jo je tako silila proti njemu, so se gotovo oglašali čuti njenih dvajsetih let, ali vzbudilo se je nekaj tudi globoko tam v njenem srcu.

Ali ste jo videli, nesramnico, kako ga gleda? Je opomnilo nekaj mladih punc s srane. Žljivo pobešeni očmi, zakritimi pod svetlimi ali črnimi trepalnicami; v resnici pa je imela vsaka izmed njih med plesalci vsaj jednega ljubčka, pa tudi po dva. Res, Marjetica se ni mogla nagledati Jana, toda izgovarjalo jo je to, da je bil on prvi in jedini med mladimi fanti, na katerega je v celem svojem življenju obrnila pozornost.

Ko so se že na jutro vsi razšli v največjem neredu v mrzel polmrak, sta se poslovila na poseben način, kakor dva, ki se imata prihodnji dan zopet videti. In ko se je potem vračala z očetom domov čez trg, se ni čutila čisto nič utrujeno, bila je lahka in vesela, ljubila je to ledeno meglo tam zunaj in to blede jutranjo zarjo, in zdelo se jej je vse lepo in sladko.

... Majniška noč je bila že zdavnaj legla na mesto; vsa okna so se bila polagoma z lahkimi škripanjem zaprla. Marjetica je bila še vedno tu, pri odprtem oknu. Pozni potniki, ki so še poredkoma prihajali mimo ter videli v temi bele oblike njene avbe, so si pač mislili: Glejte dekleta, ki gotovo sanja o svojem fantu! In res, sanjala je o njem, in na jok jej je šlo. Njeni majhni, beli zobje so grizli ustnice ter se neusmiljeno zasajali v tisto gubico, ki je bila začrtana pod obrisi njenih svežih ust. Njene oči so strmele nepremično tja v temo, a od vseh stvari tam doli ni razločilo ničesar...

... Toda, zakaj ni prišel po onem večeru nikdar več? Kaj se je izpremenilo v njem? Če sta se slučajno srečala, se je zdelo, da se jej hoče izogniti, in oči, svoje lepe, živahne oči, je obračal v stran.

Često je govorila o tem s Silvestrom, ki ga tudi ni mogel umeti.

— In vendar se moraš omožiti z njim, Marjetica, jej je govoril Silvester, ko bi hotel tvoj oče dovoliti, zakaj v celi deželi ne dobiš njemu jednakega. Najprej ti moram povedati, da je zelo pameten, čeprav ni videti; redko, redko kedaj se opije. Trmast je pač nekoliko, včasih, toda v srcu je zelo ljubezniv. Ne, ne moreš si misliti, kako je dober. In kak pomorščak! Vsako poletje se prepirajo kapitani zanj, kateri ga dobi...

Da ne bi dobila dovoljenja od svojega očeta, to jo je malo skrbelo, kajti nikdar jej ni nasprotoval v njenih željah. Pa ni bil bogat, na tem jej ni bilo ležeče. In nazadnje, nekoliko denarja bi zadostovalo,

hauer, da priobči vaščanom neki važen odlok. Prišli so hišni gospodarji, in okr. glavar jim je povedal, da vlada priznava, da se je izvršil izstop iz katoliške cerkev latinskega obreda popolnoma po zakonu, in da se jim tega ne more braniti, ali vlada jih mora smatrati za „brezverce“, dokler se ne predstavijo novemu duhovnemu pastirju, jurisdikcije križevskega škofa pa ne priznava, ker je hrvatski podanik. Glavar jim je rekel tudi, da si morajo sezidati novo cerkev, farovž, šolo in pokopališče ter skrbeti za plačo novemu župniku. Takoj so ugovarjali, rekoč, da so poslopja in pokopališče občinska last, ali glavar je rekel, da tako hoče namestništvo. Prepisal tega odloka ni hotel dati glavar. — Ko je nastopil škof Nagl, — so bili Ricmanjci postavljeni takorekoč izven zakona. Sodnija, glavarstvo, orožniki, vse je slo nad uboge Ricmanjce. Če bi živeli v srednjem veku, sežgali bi bili že vse!

(Pride se.)

Za družbo sv. Cirila in Metoda.

Poziv!

Dne 8. rožnika t. l. je razposlala „Družba sv. Cirila in Metoda“ svojim podružnicam poziv, iz katerega zveni nekako obupen klic po izdatnejši podpori, ker bi sicer mogla ta velevažna družba priti v najneprijetnejše položaje. Malo razveseljivo dejstvo za nas je, da nismo mogli dosedaj postaviti na trdne noge niti te edine vseslovenske družbe, katere namen je braniti slovenski živelj ob jezikovni meji pred tujim navalom, dotim tuja društva z enakim namenom delujejo najuspešneje. Gotovo je razumel vsak rodoljuben Slovenec pomen klica „Družbe sv. Cirila in Metoda“, in morda je prišel tudi kdo tuintam razmišljati, kako bi se našel kak nov vir dohodka tej družbi. Imajoč to pred očmi, prihajamo s sledečim:

Goriški akademiki, zbrani v akad. fer. društvu „Adriji“, so si omislili po češkem vzorcu „narodni kolek“ v prid „Solskemu domu“ v Gorici, ki vzdržuje v goriškem mestu slovenske ljudske šole in otroške vrtnice ter je tako nekaka „Družba sv. Cirila in Metoda“ za Goriško. Čisti dohodek iz tega narodnega kolka postane lahko precej izdatna podpora temu društvu. Ta naprava pa se ne sme omejiti edino na Goriško, ampak se mora razširiti po vsem Slovenskem s tem, da se uvede „narodni kolek“ tudi za „Družbo sv. Cirila in Metoda.“ Da tako akcijo uspešno izvede, poklicana je v prvi vrsti slovenska akademična mladina, imenoma ona, ki je organizirana v akademskih fer. društvih.

Veliki pomen „nar. kolka“ obstaja v tem, da isti omogoči vsakomur, da o vsaki mogoti priliki daruje vsaj 2 vin. v narodne namene. In koliko se tem potem lahko nabere, vidi se iz tega, da so Čehi samo za novo gledališče v Brnu v 15 mesecih iztržili

za „narodni kolek“ preko 24.000 K. Delati pa je na to, da ne bo slovenske veselice, koncerta ali slavnosti, kjer ne bi bilo na vstopnicah, programih i. dr. „nar. kolka“; da pa tudi ne bo slovenskega pisma, računa i. dr., kjer ne bi stal poleg druge znamke ali koleka tudi ta „narodni kolek“. Na ta način bi bil „Družbi sv. Cirila in Metoda“ zagotovljen stalen in izdaten dohodek. S tem pa bi rastlo tudi zanimanje za to družbo, ki je danes tako majhna.

Vsled tega dajemo v razmisljanje, kako naj bi se v najkrajšem času uvedel „narodni kolek“ tudi za „Družbo sv. Cirila in Metoda“, kar se tem lažje zgodi, ker ostane ta „nar. kolek“ lahko enak onemu za „Solski dom“ v Gorici ter se tiska le v drugi barvi. Vsa potrebna pojasnila v to svrhu daje: cand. iuris Mirko Koršič v Gorici, Ascolijeva ulica 16. II.

Več članov akad. fer. društva „Adrije.“

D O P I S I.

Is kojščanske županije. — (Nadaljevanje.) Prav lahka stvar je in na razpolago imamo primerna sredstva, s katerimi bi sleherni točko „kozanskega“ dop. primerno a zaslužno ožigosali, nò, pa škoda časa, da bi se ukvarjali na pojedinem neslanem v resnici zvitem ovinku tega dop. Zato hočemo kolikor mogoče le na kratko omejiti se tuptam, ter dati še nekoja stvarna pojasnila. V stev. 37. „Gorice“ omenja ta dop. namreč, da župan pred koncem vsakega leta predlaga izvolitvi odseka za predlaganje računov, ter da po njegovi želji — voli starasinstvo za vsako d. o. sposobnega pregledovalca običajno iz žup. nasprotnikov. Tako meče naš znani dop., posebno, kar se tiče poslednjega, pesek v oči lahkovernim čitatelem „Gorice“ in „Pr. lista“. Resnica pa je ravno nasprotno, da se žup. navadno ob takih prilikah na vse pretege upira proti izvolitvi sposobnih mož iz nasprotne strani v kontrolni odsek za pretres računov. To svojo nestrpnost je zlasti pokazal pri zadnji izvolitvi dotičnega odseka. Krčevito se je bil uprl proti trem od strani staras. predlaganim osebam v intervencijski odsek, to je proti g. Jan. Lenardiču, Mavriciju Beniču in Franu Obljubeku, ter predlagal namesto teh take osebe, ki niti številk ne poznajo, katere so se priznale same nesposobne za tak posel. Eden izmed te trojice pa je bil vkljub odločnemu uporu župana od strani starasinstva izvoljen. Toda ta izvoljeni ud ni dobil poziva, kakor se to običajno obvesti posameznega pregledovalca, na kontrolni dan za pregled računov. Mi bi prav radi vedeli, iz kake motivacije se je tega pregledovalca prezrlo? Nadejamo se, da nam take nedostatke, ki vzbujajo v občinstvu neki sum radi takega neopravičenega postopanja, katero prav značilno bije po zobeh našega šepavega dopisnika, ta v bodoče pojasni. To pristransko ravnanje jasno razodeva, da dop. hvala o našem

Rejčku je le prazna slama. Čemu neki se tako krčevito na vseh koncih in krajih upirati, če ni masla na glavi, razumnosti v vitalne občne zadeve, ter po drugi strani odpirati duri na tečaje nerazsodnosti v iste. Čudno — vendar, da dopisnik se podaja na tako opolzla tla s svojim zagovorniškim „poslom“, ki bi moral biti prepričan, da si s tem ne dela drugega nego da se razpostavlja v posmeh v naših očeh!

Da so občinski računi redno predloženi na ogled in od strani starasinstva potrjeni, nam je znano. Kaj menite vi, g. dopisnik, da, če je isto starasinstvo krotko najgne vsega ljubljence v vseh predmetih, naj bi mu mari v tem ne bilo! Saj si vendar brezpomembno pri vsakokratnih obč. volitvah ne potegujete tako borito, da bi spravili v obč. zastop take moze, ki se razumejo na obč. račune in druge zadevne posle, kakor macka na boben. Da bi se res starasinstvo zavedalo svoje zvisene dolžnosti, se nisc bili v računih nahajali taki debeli izdatki, kakor so se žali Bog, in župana ni bil tako komodno plesal, smehljaje se za hrčtom istega rekoč: „Vidite, tako nam gre vse lepo in gladko.“

(Pride se.)

Iz Podgore. — Preteklo nedeljo je napravilo naše „pevsko in tamburasko društvo“ Podgora zopet — javni ples. Res čudno, da ne napravi rajši kakšne druge veselice. V Podgori imamo dovolj moči, in tako bi lahko tekmovalo naše društvo z vsakim drugim na Primorskem! V tem oziru je potreba kaj storiti, zlasti od strani naše inteligence. Podgora se mora zbuditi.

Naš gospod nunc je bil v nedeljo posebno židane volje, imel je kar štiri pridge. Res priden gospod! Toda kaj ko ne zna drugega kakor zmerjati. Seveda misli, ker je on naš pastir, da smo mi njegovi kostruni. Sprva nas „sinf“, kakor kakšne paglavce, tako da so ga se njegove Marijine hčere „stuf“, potem pa s hinavsko ponižnostjo, kakor zna samo on, prosi obilne milostine!

Se nekaj v nedeljo nas je presenečil s senzacionalno vestjo, namreč da pride z južnega Stajerja kar cel „ajzenpon“ mladeničev na božjo (?) pot na Brezje! In tako lahko tudi iz Podgore bi šlo za „par kronic veliko število mladeničev na Brezje!“ — Pa bo težko kaj!

Rihemberg, 26/6/04. — Pri nas sedaj vse vrvi delavcev na progi, pa tudi kmet je preobložen z delom, da ga ne more ... govati in plačevati visokih dnin. Lelci na sploh lepo kaže, osobito grozdje, katero se tako lepo razvija. V težkem delu in poslih je med nami društveno življenje nekam zaspalo; tudi strasti in nasprotja, ki so se ob volitvah med posamezniki in strankami pokazala, so se oblažile. Vidi se, da naše ljudstvo bi moglo mirno in tiho v ljubezni med seboj živeti ter se potem tudi se le vneti za kaj skupnega, koristnega. Naša društva, bralno in pevsko, zlasti pa vinarsko in sadjarsko, so za občino važnega pomena.

Tudi delovanje istih je živahno, četudi je ta in oni član, ko ga je minil ogenj prvega navdušenja, odstopil.

Na jesen ali koncem poletja nameravamo v Rihembergu prirediti veselico. Tako zbudimo novih moči, katerih ima Rihemberg obilo, za našo dobro stvar. Seveda nam pri vsem in povsod nasprotuje naš slavi župan. Ta človek, čigar lepe lastnosti so širom znane, si ne more dati miru. Naprednjaki so mu zmirom v želodecu. Zato pa vedno obira na svoj način vsako neljubo osebo. Napravil si je krčmo, daroval občinski pesek, da sedaj lože in več zasluži tudi pri železnici. Denara ima neki toliko, da ne ve več kam z njim. Zato je sklical že dvakrat v obč. pisarno nekatere občane, da bi ustanovili posojilnico pod „Centrifugo“. Na tistih klavernih shodih sta on in pa kaplan prav dvigala glave in priporočala posojilnico. Navzoci so si pa mislili: Ta dva imata denarja ko toče in lahko ga bosta notri uložila, ključa pa bosta gotovo tudi le ona imela, zato sta lahko vneto in navdušena! Naš župan bi rad napravil tudi društvo usmiljenih vdov in deklet, ker v svojem krščanskem življenju on tega dosti potrebuje. Marsikaj bi napravil, seveda povsod gleda, da mu nekaj nese v žep, ker žep je tudi pri katolicanih še nekoliko pred Bogom.

Brje, (Rdeči prapor.) — Tuk. bralno in pevsko društvo si je naročilo razmeroma krasen prapor pri narodni češki tovarni v Pragi. Ker so mnogi rodoljubi darovali zanj, pa tudi drugi, ki niso, laste si pravico kritike ter kdorkoli ne more prenasati rudeče barve, mu naša zastava ne vga. Tam pa tam odmeva: „vse preveč rudeče!“ Toda mi odgovarjamo: Ako smo sec. demokrati, nas bi niti bela zastava ne spremenila, če pa nismo, menda radi tega tudi ne postavimo. Saj poznate ljudstvo po naših vipavskih občinah, ki je po priliki povsod enako. Istotako ljudstvo je tudi v Brju, potem se lahko sodi, kakega pol. prepričanja je in kateri stranki pripada. Dobro znamenje je le, da si nismo zeleli zastave v črni barvi! Prav tako in pri isti tvrdki izvedena zastava je tudi ona „Goriškega Sokola“, kateri se tudi ne plaši rudeče barve. Sicer pa omenimo češko društvo izdeluje društvene zastave le v rudečih in modrih barvah. Znaki, da smo Slovenci-Slovani itd. seveda ne manjkajo.

Zato se pa zbirajmo po zastavo na trdo duševno delo, presegajmo tmuno duha ter gladimo pot omiki in prosveti, kateri naša zastava kot znamenje bolje bodočnosti velja!

Vipavsko, 28/6/04. Poslušajte osobe pri naši vipavski železnici vsi v resnici vestno, točno v popolno zadovoljstvo občinstvu svojo službo in uradne dolžnosti. Večinoma se zavedajo tudi kot naši sorojaki, in v narodnem oziru nimamo kaj reči. Toda naši „kavci“ so spoznali, da ti uradniki, ki

(Dalje v prilogi.)

da bi mogel obiskovati šest mesecev kurz za obrežne vožnje ter kot izboren pomorščak postal v kratkem kapitan, kateremu bi vsi ladjarji radi zaupali svoje blago.

Tudi to, da je bil nekak orjak, je ni dosti brigalo. Pri ženski se lahko smatra za napako, če je premočna, zoda moškemu ne škodi to čisto nič na lepoti.

Poizvedovala je tudi na skrivnem, ne da bi bil kdo kaj zapazil o tem, pri dekletih z dežele, ki so vedele za vse ljubezenske spletke; o njem niso vedele, da bi se bil kje navezal; hodil je na desno in na levo, v Lezardieux in v Paimpol, okrog lepih deklet, ki so ga rade videle, ne da bi kazal do te ali one kako posebno nagnenje.

Neko nedeljo zvečer ga je videla, ko je šel zelo pozno pod njenim oknom ter se tesno oprijemal neke Ivanke Caroff, ki je bila gotovo čedno dekle, toda zelo na slabem glasu. Takrat jo je to zelo užalostilo.

Zatrjevali so jej tudi, da je zelo nagle jeze; nekega večera, ko je bil vinski, da je vrgel v znani paimpolski kavarni, kjer so se zbirali Islandci, težko mramornato mizo v vrata, ker mu jih niso hoteli odpreti...

Vse to mu je rada odpustila: saj se ve, kako so pomorščaki včasih, kadar jih prime... Toda, če je imel dobro srce, čemu jo je prišel iskat, njo, ki ni nikdar mislila o tem, in zakaj jo je potem zapustil? Čemu jo je gledal vso noč s tistim lepim smehljajem, ki je bil videti tako prostodušen, čemu je je govoril s tistim ljubeznivim glasom, zaupno kakor svoji zaročenici? Sedaj ni mogla pozabiti, ni mogla misliti na nobenega drugega. Ko je bila še otrok, so jej rekali, kadar so jo hoteli karati, da je pridna punčka, trmasta in samovoljna kakor nobena druga; in to jej je ostalo.

Bila je sedaj pač že lepa mladenka, nekoliko resna in ponosna, katere pa ni nihče izpremenil in ki je ostala v bistvu vedno jednaka.

Po onem plesu jej je potekala zima v pričakovanju, da ga zopet vidi; a prišel ni niti, da bi se poslovil, predno je odšel na Island. Sedaj, ko njega ni bilo več tu, ni bilo zanjo na svetu nihesar več — do jeseni ko se zopet vrne. Za takrat je imela narejene natančne načrte, da pride z njim na jasno...

S stolpa mestne hiše je udarila ura najjst, — zazvenelo je najjst udarcev s tistim jasnim glasom, ki ga imajo zvonovi v tihih pomladnih nočeh.

Jednajst, to je v Paimpolu že zelo pozno; Marjetica je zaprla slednjič okno ter prižgala svetilko, da bi legla spat...

Ta Jan! Morda je bila to samo prirojena plahost? Ali pa, ker je bil tudi zelo ponosen, se je morda bal, da bi ga ne zavrnila, češ da je zanj prebogata?... Hotela ga je že sama vprašati, čisto jednostavno; toda Silvester jej je dopovedal, da to ne gre, da se to ne spodobi mlademu dekletu. Saj so v Paimpolu že kritikovali njeno vedenje in njeno obleko...

... Odložila je obleko s tisto raztreseno počasnostjo sanjajočih deklic: najprej mušlinasto avbo, nato elegantno, po mestnem kroju narejeno krilo, katero je vrgla malomarno na stol.

Potem je prišel na vrsto dolgi gosposki moderc, ki je dajal vsled svojega pariškega kroja ljudem toliko govoriti. Ko je bilo tako njeno telo prosto, je bilo videti lepše in popolnejše; poprej je bilo stisnjeno in čez pas preozko, sedaj pa je zadobilo svoje naravne oblike, ki so bile lepe in dovršene kakor na mramornem kipu; kakor se je pregibala, so se izpreminjale črte njenih oblik, in bile so lepe v vseh legah.

Majhna svetilka, ki je sama brlela v tej pozni uri, je nekako skrivnostno osvetljevala njene rame in prsi, te krasne prsi, katerih še ni videlo nobeno oko in ki najbrž zastoj ovone, ne da bi jih kdo občudoval, ker jih ta Jan noče zase.

Marjetica je vedela, da je njen obraz lep, toda o lepoti svojega telesa ni nič slutila. Sicer je pa ta lepota v tem kotu Bretanije, pri hčerah islandskih ribičev, skoro nekaj navadnega; niti opazijo je ne več, in celo lahkomišelnije med njimi bi se sramovale, kazati jo ali se z njo ponašati. Ne, samo rafinirane ženske po mestih smatrajo te sivari za tako važne, da jih dajejo upodabljati ali slikati...

Začela si je odvijati svoje lepe lase, ki so bili zvezani nad ušesi, in dve kiti sta padli po hrbtu kakor dve težki kači. Zvila jih je zopet na temenu — tako je bilo prijetnejše za po noči — in sedaj je bila s svojim ozkim profilom podobna rimski devici.

Roki sta jej ostali sklenjeni nad glavo; še vedno si je grizla ustnice, in med drobnimi prsti je mečkala konce svojih svetlih kit, — kakor otrok, ki razdira igračo in misli na druge stvari; potem jih je zopet spustila, da so padle po ramah, ter jih začela hitro, nestrpno razpletati, in kmalu je bila vsa zavita vanje, tja do ledij, podobna druidinji sredi gaja.

In potem je vendar prišel spanec, vkljub vsej ljubezni in jokavosti; vrgla se je na posteljo ter si zakrila obraz v svileno morje svojih las, ki so bili sedaj razprostrti kakor tančica...

V svoji koči v Ploubazlanecu je bila narnokar zaspala tudi babica Moan, starica, že na večeru življenja; spala je ono ledeno spanje starčkov ter mislila na svojo vnuka in na smrt.

Ob istem času pa sta prepevala na krovu „Marije“ na daljnem Severnem morju, ki je bilo ta večer zelo

so že več sveta skusili in videli, nečejo kakor kak zabit kmetič vse njim verovati ter se za njih katoliško stranko potegovati. Ko so to spoznali, ala, lop po teh služabnikih z raznimi ognusnimi ovadustvi.

Prvi seveda pri vsaki lumpariji mora biti far. Najsurovejši in najdivjejši med zblaznelimi posvečenici je pač oni Šebrelje iz Dornberga. Na tamošnji postaji vipavske železnice je postavljen natelnikom g. O. Marinka, kateri ves vnet za svojo službo živi in gotovo nič slabega ni še nikomur prizadejal. A pred ondotnim kaplanom se najbrž ni dovolj ponižal in Bog ve se zakaj, začel ga je mazati po „Prismojencu“ in drugod ovajati, na kar so se menda više oblastnije odločile, da g. Marinko prestavijo.

Ne glede na to, da se v tem škodi g. M. in njegovi družini, je neodpušljivo visim oblastnijam tako ravnanje tudi zato, ker se usede na laži kekega obskurnega človeka ter vpoštevajo očividno škodoželjnost. — Mi pa glasno in jasno izjavljamo, da ravno g. M. si nadalje v službi želimo, ker je našega spostovanja vreden!

Ker poznamo v Dornbergu mnogo vrlih mož, tako da je do zadnjega ta občina slula med prvimi na Vipavskem, čudimo se, kako morejo ti moze, ki gotovo svoj dom ljubijo, prenasati že toliko časa take kozlarije in tak surad, kakor ga tam raztresla nečimerni kaplanček Rejec! Ali je res, da more radi ene garjeve ovce čela čreda, ves dobri Dornberg, trpeti ter tako tudi pred svetom zgubljati na časti in vgladu!?

Domacini, kvišku srca! Za čast v boj!

S. Krasa. — Kakor že naznanjeno, priredi pevsko in bralno društvo „Zarja“ v Koprivi na Krasu svojo prvo veselico s plesom dne 24. julija t. l.

Vže mnogo let se je gojila vzvišena misel, ustanoviti tako prepotrebno društvo, kakor je sedanja „Zarja“ v Koprivi, a vsakokrat so se pokazala nasprotstva in ovire, ki so skoraj vzele pogum za dobro. pošteno stvar vnetim osebam, da se da društvo kdaj ustanoviti in če bo vsevalo. No, s pozrtvalnostjo in velikim naporom je prišlo društvo danes že do take stopnje, da se upa nastopiti s pesmijo pred javnost.

Z veseljem mora vsako pevsko društvo, pevsko-bralno društvo in vsak zaveden Slovenec to praznovati; in sicer društva svojo mlado sestro, vsak narodnjak pa novo trdnjavo, novo svetilko lepe slovanske pesmi. Zato veljaj naš današnji klic vsem bratskim društvom, bližnjim in oddaljenim, vsem zavednim Slovencem in prijateljem petja: „Zarja“ v Koprivi zasije 24. julija t. l. v prvo! Pridite, podkrepite jo s svojo navzočnostjo, da bo vstrajala; dajte jej s tem moralno podporo, s katero bo v zvezi tudi materijalna! Goriska, kraska in tržaška bratska društva! Odzovite se našemu vabilu in počastite nas imenovanega dne. Posebno društva blizu večjih krajev, kakor blizu trgov in mest in v njih, imate gotovo dovolj onih tesnih do-

mačih zabav; poletite tudi enkrat ven v sveži zrak, v krasno naravo! Naš Kras postaja v resnici zopet kras v pravem pomenu besede, kakor je bil v onih časih, iz katerih mu izhaja ime, kar je nedavno temu opomnila tudi cenj. „Edinost“. Zraven tega se pa ravno tu pri nas dobi tudi izborna kapljica letana: to Vam jamčimo!

Slednjič prosimo vsa ona slavna bratska društva, v katerih najde odmev naše skromno a pristrčno povabilo, da blagovolé naznaniti do 17. julija predsedništvu pevskega in bralnega društva „Zarja“ v Koprivi svojo udeležbo, potem prilično čas prihoda (veselica prične ob 3 1/2 uri) in število udeležnikov; slednje zato, da se poskrbi dovolj prostora in točna postrežba. Pridite, ne bo Vam žal!

Vspored veselici in še marsikaj sledi. Društveniki.

Domace in razne novice.

Imenovanja. — Suplent na tukajšnjem gimnaziju E. Violin je imenovan gimnazijskim učiteljem v Zadru, prov. gimn. učitelj G. Cummin je imenovan definitivnim; prof. B. Pichler na tukajšnji realki je premešten na tukajšnji gimnazij. Namestni učitelj na tukajšnji realki Iv. Kosnik je imenovan definitivnim. — Dr. Art. Petak odide z goriskega gimnazija na gimnazij v Iglavi.

Službi menjati se je dovolilo učiteljici gđe. Ljudmili Mesar v Dramljah na Štajerskem z učiteljico gđe. Pavlino pl. Ziernefeld v Reki-Straži pri Tolminu.

Jutranji koncert. — Tudi jutri predpoldne ob 10 1/2, do 12 1/2, bo vojaški koncert na vrtu hotela „pri zlatem jenu“. — Vsak teh koncertov je več ali manj dobro obiskan, kajti meščani in okoličani imajo pri tej priliki prav prijeten sestanek.

Koncert v hotelu „Südbahn“. — Preteklo soboto je moral izostati koncert v parku hotela „Südbahn“, ker je bila vojaška godba službeno zadržana.

Drevi pa bo koncert, ker je godba na razpolago. V sedanjih poletnih večerih je prava slast, sedeti v hladnem parku tega domačega hotela. Le želeli bi bilo, da bi tudi naši ljudje zahajali tje v večjem številu nego doslej.

Sokolska veselica v Solkanu. — Jutri pop. bo v Solkanu velika Sokolska veselica, pri kateri bo sodeloval tudi „Goriški Sokol“. — Že lani se je taka veselica obnesla prav dobro v popolno čast „Solkankega Sokola“, tako je pričakovati tudi letos lepega sokolskega nastopa pa obile udeležbe v Solkanu.

„Soča“ pa „Gorica“. — Klobasar v „Gorici“ se strašno briga za „Sočine“ čitatelje, ki se mu smilijo, ker dobivajo premalo „novic“, kajti „pravce“ in oglasi jemljejo preveč prostora. — Enkrat smo že zavrnil klerikalno klepetuljo ter dokazali, da je pri-

nesla toliko kritikovana velikonočna „Soča“ berila za — tri in pol „Gorice“.

Poglejmo, kako je bilo pretekli teden.

„Soča“ št. 50. (od srede) je obsegala 1730 vrst berila, v velikosti „Gorice“ je bilo to 1846 vrst. — „Soča“ št. 51. (danes teden) pa je imela 1930 vrst, ali v velikosti „Gorice“ 2111 vrst — skupaj 3957 vrst.

„Gorica“ št. 50. je obsegala 1062 vrst, št. 51. pa 1100 vrst, skupaj 2162. Torej je prinesla „Soča“ celih 1795 vrst več berila, t. j. še za 1 1/2 „Gorice“ več.

Vkljub takemu dejstvu ni nič sram klobasarje pri „Gorici“, da hočejo nam pri „Soti“ se dajati lekcije, kakošna boji skrb za naročnike.

Klobasar v „Gorici“ se je zabrljal, da oglasi v tistem listu niso vredni počenega groša. — Vkljub temu lovijo oglase na prav židovski način. — Najlepa pa je ta, da slovenske inserente prav nesramno nategavajo, docim sprejemajo Lahom oglase za vsak denar. — Pretekli teden je bila farska bisaga tako nesramna, da sta imeli obe številki celo na tretji strani po poldrugo kolono oglasov, ne da so se jim smilili naročniki (— smilijo se jim le „Sočini“ naročniki! —), da bi dodali prilogo. Ta stane denarja, a farska bisaga je skopa! (Pa saj je bilo enkrat na tretji strani nad tri kolone oglasov, ne da so dodali prilogo). — Ali najlepša se je ta, da so sprejeli na tretjo stran oglaš laške trdvice samo za eno krono v taki velikosti (čez dve koloni), da bi zahtevali od Slovencev najmanj 3 krome zanj. Isti oglas obsega v „Soci“ za 1 krono — komaj četrtino prostora. — Torej za eno samo krono so ukradli svojim čitateljem toliko prostora, kjer bi lahko stale novice... novice, po katerih toliko zdihuje Antonio Klobasa.

Slovenel na laški slavnosti. — Pišejo nam iz mesta: Lasko slavnost na Telovadnem trgu na praznik Sv. Petra in Pavla je počastilo s svojo prisotnostjo tudi prav lepo število naših nerodnih dam in gospodov, da ne govorim o drugem slovenskem občinstvu, ki je tudi kar drlo na Telovadni trg povečevati to lasko slavnost. Saj je bila ista prirejena v prid laški mestni godbi, ob katere mihih zvokih se naslaja teden za tednom tudi slovensko občinstvo. Kdo bi tudi mislil za par let nazaj, ko je še ta godba izzivala mirne slovenske meščane s svojim „Lassé pur“ in „Marameo“? In kdo bi mislil tudi za par let naprej, ko se bodo take stvari zopet lahko ponavljale? Časi, ko se je mestno lasko prebivalstvo dvigalo proti slovenskim slavnostim v mestu; časi, ko je mestni svet dvigal svetane proteste proti istim, ter se mu pri tem galerije, polne laškega mestnega prebivalstva, burno ploskale, so že davno, davno za nami. Laska inteligenca in sploh lasko občinstvo iz mesta danes kar trumoma poseča slovenske veselice, koncerte in slavnosti. Zakaj bi se Slovenci ne izkazali hvaležne tako ljubeznjivim

someščanom? Od sedaj naprej prav gotovo mestni svet ne bode več iz nagajivosti dovoljeval, da bi se na Telovadnem trgu postavljale ob času semnja sv. Andreja „ring-spili“ in komedijanske barake in tako podili tujci iz „Hotela Südbahn“, ker bode preveč ganjen od naklonjenosti slovenskega občinstva do laskega in od pristrnega razmerja med enim in drugim. Vabim vsled tega one, ki so se vdeležili te laske slavnosti, da prav zagotovo ne izostanejo tudi od „Leginih“ slavnosti in drugega, kar je temu podobno.

— i. —

Tombola na Travniku v Gorici na praznik sv. Petra in Pavla je bila, kakor vselej prav živahna, udeležba iz okolice velika. „Činkvino“ sta dobila dva dečka iz Brd, Četrtič Josip in Erzetič Jos., tombola pa pekovski učenec M. Princič v Gorici, menda tudi Bric. Tako so dobili vse dobilke Slovenci.

Št. 95. je stala zapisana na karteli, katero je kupil čevljarski vajenec Š. ter čezal 2 njo „tombola“ na Travniku v sredo popoldne. Čeprav bi mu bila sreča še tako mila, da bi bile še vse druge številke na karteli sklicane, bi čakal zaman na štev. 95., ker te niso imeli na sklicevalnem odru. Fant pojde na magistrat poprašat, kako je s tisto kartelo, in zahtevati odškodnino.

Konecletni ispit učencev „Pevskega in glasbenega društva“. — „Pevsko in glasbeno društvo“ je končalo II. leto redne glasbene šole dne 29. pret. m. Društvo ni priredilo nikake šolske slavnosti, marveč je nastopilo s svojimi boljšimi učenci, da pokaže slovenskemu občinstvu delo in vseh. Spričevala oddelka za gosli je dobilo 21 gojencev in gojenk, za glasovir pa 14. Oddelke za gosli je poučeval pevovodja gosp. Josip Michl, glasovir pa gosp. Emil Komei. V glasovirju je nastopilo 7 gojenk in 1 gojenec, na gosli pa skupno 12 gojencev, posamezno pa 3 gojenci in 1 gojenka. Splošni izid je gotovo tak, da je zadovoljil vsakega poslušalca, in da je nastop delal čast učiteljem in društvu. — Posebno lep nastop je imel goslist Raoul Cošn, ki kaže izredno nadarjenost in dobro solo. Isti je sicer edini Neslovenec v društveni soli ter je vžival že prej domači pouk. Nastopil je dvakrat ter občinstvo uprav iznenadil s preciznim in finim nastavom ter sigurnim in mirnim lokom. Svoj nenavaden talent je pokazal v tem, da zna kakor je še mlad, dati struni poseben zvok. Posebno lepo in izrazito je godel Schumannov „Nokturno“ ter izvalil občinstvo v prav živahno pohvalo. — Od mlajših učencev kazeta nadarjenost za gosli Anton Neffat in Henrik Kodrin, Drugi je igral Haendlov „Largo“, če tudi malo bojazljivo, dobro in pokazal dober nastav, siguren lok in čisto struno. Iste vrline je pokazal tudi Anton Neffat, ki je tudi nekoliko pogumnejše nastopil. Oba obljubljata postati prav dobra goslista, ter sta oba žela obilo priznavanja. Edina goslistinja Vida Kraševčeva je igrala Hauptmannovo

nemirno. — Jan in Silvester, po katerih sta koprnili dve sreci, prepevala sta pesnice in veselo ribarila pri bledem dnevu, ki ni imel konca...

VI.

Nekako mesec pozneje. — V juniju.

Krog Islanda tisto čudovito vreme, ki ga imenujejo mornarji „bledo tišino“; nič se ne gane v zraku, kakor da so vsi vetrovi utrjeni, mrtvi.

Nebo se je zagrnilo v velik belkast plašč, ki je bil niže proti obzorju temnejši ter prehajal v svinčeno-sivo barvo z motnimi cinastimi nijansami. In spodaj v lenih vodah je sijal bled odsev, ki je bil mučen za oči ter vzaj nekaj kakor mraz.

Komaj da se je morje nalahko gibalo, v neznatnih, izpreminjajočih se krogih, kakor bi kdo dihal na zrcalo. Zdelo se je, da je pokrita vsa ta svetla ravan z nedoločnimi risarijami, ki so se spajale druga z drugo, se razdirale, izpreminjale in naglo izginjale.

Je li bil to večer ali večno jutro, ni bilo mogoče določiti. Na nebu je sijalo večno solnce, ki ni več naznanjalo časa in ur; stalo je tu kakor kralj nad slabim sijajem vseh teh mrtvih stvarij, velika krogla, skoro brez obrisov, povečana s svojim motnim „obročem“ v neskončnost.

Jan in Silvester sta ribarila drug ob drugem ter prepevala: „Jean François de Nantes“, — pesem, ki se ni nikdar nehala. Zabavala sta se sama nad monotonostjo svojega petja, namežikavala sta si ter se smejala svoji otročjosti. Toda začejala sta vendar vedno na novo ter skušala položiti v pesem vselej kak drug naglas. Njuna lica so bila rožnata v tem svežem, s soljo prepojenem vzduhu; ta zrak, ki sta ga dihala tu, je bil oživljaljoč in devišk; zato sta ga srkala v

polnih, krepkih požirkih, saj je zrak izvir vse moči in vsega življenja.

In vendar, vse krog njiju je imelo lice nekega neživljenja, podobno je bilo svetu, ki je že nehal ali ki še ni bil ustvarjen. Luč ni imela nikake svetlobe in toplote, vse je bilo nepremično, kakor za vedno zamrzlo pod hladnim pogledom tega velikega, skrivnostnega očesa, ki se imenuje solnce.

„Marija“ je risala v krogu velike sence, dolge kakor na večer, ko zahaja solnce. Sredi te gladke površine, v kateri je črsevalo bledo nebo, so bile videti te sence zelene. In na tem obsedenem prostoru, ki je bil brez vsega sijaja, je bilo videti skozi prozorno površje, kaj se godi pod vodo: brez števila rib, mirijade in mirijade, vse jednake, plavajoče tiho v isti smeri, kakor bi imele vse jeden smoter na svojem večnem potovanju. Bile so polenovke, ki so izvrševale tu svoje skupne „vaje“. Razpostavljene so bile po dolgem v isto smer v čisto vsoprednih vrstah, kakor sive risbe. Njihova trupla so se neprestano hitro in nalahko stresala, in zdelo se je, da so vsa ta tiha bitja nekako tekoča. Včasih so nenadno zasukale repove ter se obrnile vse hkratu na hrbet in pokazale svetle srebrenne trebuhe. To gibanje se je razprostiralo v lahnem valovanju po bliskoma na vse vrste, in videti je bilo, kakor da so se zalesketali med vodami tisoči svetlih jeklenih rezil.

Solnce, že itak zelo nizko, se je še bolj nagnilo. Torej je bil to vendar v resnici večer. Čim bolj se je solnce nagibalo proti onim pasovom svinčene barve, ki so mejili na morje, tem bolj je postajalo rumeno, in njegov krog je dobival jasnejše, resničnejše oblike. Toda gledalo se ga je lahko z očmi, kakor luno.

Ali svetilo je vendar; samo tako čudovito blizu je bilo videti; zdelo se je, da bi bilo treba jadrati

samo do konca obzorja, pa bi lahko dosegel to žalostno kroglo, ki je visela v zraku samo nekaj metrov nad vodami

Lov je šel dovolj uspešno izpod rok; spodaj v mirni vodi se je lahko razločilo, kako so prihajali lupaci ter poželjivo hlastali po trnkah; in potem, ko so začuli, da jih je zbodlo, so se hoteli otresti, in s tem se je zasadilo železo le še globlje v njihovo meso. In od minute do minute so potezali ribiči z obema rokama vrvice iz vode ter metali ribe svojim tovarišem, ki so jih praznili in rezali.

Ladjice paimpolskih ribarjev so se bile razkropile po tej tihi morski planjavi ter oživljale to puščavo. Tupatam so se zasvetila v daljavi majhna jadra, razvita samo zaradi lepšega, ker nihi sapica ni dahnila v zraku; bila so bela kot sneg, in njihove oblike so se jasno razločevale od sivkastega obzorja.

Danes je bil videti poklic islandskih ribičev tako miren, tako lahek; — opravilo za deklice...

Jean-François de Nantes;

Jean-François.

Jean-François!

Prepevala sta, ta dva velika otroka.

Jan se je presneto malo briga za to, da je bil tako lep in tako plemenite postave. Sicer je pa bil otrok samo nasproti Silvestru, samo z njim je igral in pel; drugim nasproti se je kazal nedostopnega, ponesnega in mračnega; toda če so ga potrebovali, je bil vselej ljubezniv, vedno dober in uslužen, dokler ga niso razdražili.

(Dalje pride.)

„Sonatino“ gotovo in brez napak, spremljana po sestri Mileni na glasovirju. Tudi Vida Krasevca kaže nadarjenost za vijolino ter obeta lep napredek. Splošno nas je presenetil skupni nastop 12 goslistov, četudi niso nastopili z vso sigurnostjo, kar je po sebi umljivo pri tako mladih sviracih, ki prvič nastopijo. Kakor se nam je g. učitelj izrazil, je mnogo vplivalo to, da je bilo na tesnem odru nekoliko temno, kakor se je tudi slisalo, da so gosli le za navadno solsko rabo, ki ne drže točno strun in po daljšem igranju ne dajajo onega čistega glasu, kakoršnega je treba pri taki skupini.

Nastop v glasovirju ni vzbudil toliko pozornosti, in po drugi strani se od tega tako razširjenega instrumenta tudi več zahteva. Vendar je bil tudi nastop v tem instrumentu dovoljen. Pri igri na glasovir so se opazili pri začetnikih nekaki nedostatk, da učenci premalo sledé glaskam in so preveč vezani na tipke, kakor tudi, da deluje pri igri preveč spodnja lehet. Ti nedostatk pa so psihološko razumljivi, ker je mlademu igralcu težko slediti ob enem glaskam in neparalelnemu sviranju z obema rokama. Motilo je pri nastopu tudi to da so imeli gojenci glasovir, katerega niso bili vajeni. Pohvalno nam je omeniti štirinasto sviranje učenk E. Benigar in B. Volarič, ki sta izborno pogodili harmonijo izvajanja glede takta, nijansiranja in razumevanja skladbe same.

Prvi poskus „pevskega in glasbenega društva“, nastopiti z gojenci glasbene sole, se je tako vsestranski posrečil ter daje nade, da se slovensko občinstvo bolj zavzame za glasbeno solo in omogoči obstanek in krepkejši razvoj iste.

Po izpitu je g. Anton Jerkič daroval 6 K v društveno blagajno, ter nam je vročila tudi neimenovana gospa iz veselja nad vspehi glasbene sole 12 K. Posebno zadnji dar nas je jako razveselil, ker ga smatramo kot najblajše darilo, kar smo jih dosedaj prejeli, po osebi in obliki, kakor je bil dan.

Ciril-Metodova veselica v Mirnu. — Jutri pop. se bo vršila v Mirnu Ciril-Metodova veselica, katere vsopred smo že objavili. Priprave za to veselico so bile velike ter so se mirenski rodoljubi potrudili z vsemi močmi, da bi zamogli vstreti vsem udeležnikom. Veselica obeta biti prav lepa in zanimiva, zato je pričakovati tudi obilne udeležbe od vseh strani, tudi iz Gorice. Društvo „Ipava“, katero priredi to veselico, zasluži vse obte podpore, ima težko stališče ter je velevažno za razmere v Mirnu. Odbor vabi z nova na obilo udeležbo Mirence, okolico in meščane iz Gorice.

Tramvaj bo čakal pri „Kavalinu“ ob 2½ pop.

Za poseben vlak „Goriškega Sokola“ se je zglasilo premalo udeležnikov, vsled česar se isti ne priredi. One, ki so položili kavcije, se prosijo, da se zglasijo zanje pri br. načelniku Jos. Zadelu, knjigovodji „Goriške ljudske posojilnice.“

Brate „Sokole“ pa prosimo, da se do ponedeljka zglasijo vsi, ki se vsejedno udeležijo ljubljanskega izleta, ker moramo vedeti radi prenočišč, legitimacij itd.

Dobrotniki, ki so se darovali za zastavo bral. in pevsk. društva v Brjah:

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.*)

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanh dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.)

(Dalje.)

Čprav smo mi deželni stanovi za stiskane že prosili pri Lantieriju in pri našem milostnem gospodu in deželnem knezu, moramo to storiti sedaj še toliko bolj, ker se sklicuje Lantieri na neki strogi ukaz, ki mu je došel z dvora. Izganjanje Vipavcev po našem milostnem gospodu in deželnem knezu stoji po našem pokornem misljenju v nasprotju z versko pogodbo v Brucku, vsled česar bi ubogi stiskani ne mogli ostati nerazžaljeni v svoji vesti. Zategadel si mi avgsburškemu veroizpovedanju pripadajoči deželni stanovi nismo pustili na dolgo prigovarjati, da ne bi prosili našega milostnega, krsčanskega, krotkosrčnega gospoda in deželnega kneza v imenu dežele kar najudanejši: Vse verski reči naj se obravnavajo v mislu pogodbe v Brucku ter naj ostanejo nespremenjene, in niti najmanj naj se ne stori kaj

G. Matija Cink, Amerika, K 4-50
Iz „Goriške tiskarne“: 2-
Zornik, Gorica, 2-
Jerelič, 2-
Slavno društvo „Sokol“ in g. Mozetič
iz Prvčine 7-
G. J. Bric 3-
Srečna hvala!

Ravnateljem kaznilnice v Gradšču je imenovan Anton Pelko, poprej upravitelj kaznilnice v Kopru.

Nedeljski počitek. — V mesecih julij in avgust ostanejo po namestništvem odloku zaprte ob nedeljah vse prodajalnice v Gorici.

Velocenoženo požrtvovalno rodoljubke! — Družba sv. Cirila in Metoda je prevzela težko nalogo, sprejela je solsko mladino v varstvo pred tujim navalom. Me goriške Slovenke smo prihitele družbi na pomoč, stopile tudi me na branik, ter že dolgo dobo petnajstih let krepko in uspešno odbijamo dva ljuta sovraga. — Zadnji čas pa se nas je polastila neka dramota, ki zuga uničiti naš mnogoletni trud. — Rodoljubke, ali naj brezbrizno prepustimo sovražniku to, kar smo si z velikim naporom pridobile? Ne, tega ne smemo storiti, pač pa se hočemo še tesneje skleniti ter vse, brez izjeme, v skupnih vrstah nastopiti za našo mlado kri, za naš najboljši sok, da ga žejni zmaj ne popije. — Pristopimo k družbi sv. C. in M. vse — vse, ki čutimo v sebi le iskrico ljubezni do milega nam naroda. Tista, ki premore, naj plača kot a) ustanovnica enkrat za vselej K 20-; druge pa pristopajmo kot b) letnice z letnim prispevkom K 2-; revnejše pa vsaj kot c) podpornice z letnim plačilom K — 20 v. Vsak znesek, ki ga zrtujemo na oltarju domovine, bode javna priča ljubezni do svojega naroda. Zavest, da duhu tega spisa ugodite, zbuja nam do Vas največje spoštovanje. — Načelstvo Gor. zen. podr. družbe sv. C. in M.

V Tržiču je sedaj že vse živo. Razen letoviščnikov, ki jih letos sicer ni prav dosti, je okoli 1600 brambovcv. Vse sobe in vsi prostori so napolnjeni in težko je dobiti stanovanje. Vojske vaje opravljajo sedaj po Krasu, okoli Doberdoba in bližnjih gričev. Ko odidejo brambovci, pridejo drugi vojaki. Za avgust je obljubljen v Tržiču koncentracija več vojskanih polkov, ki bodo manovrirali na Furlanskem.

V Gradež pride danes z vlakom 150 akrofuznih otrok iz Gradca in z Dunaja.

„Katoliško akademsko društvo.“ — Na moje radovedno vprašanje mi je odgovoril za odbor omenjenega društva g. Ivan Stofa, t. č. predsednik. Nisem bil toliko radoveden na številke odloka — iz l. 1891. Na ono pojasnilo odgovarjam jaz to-le Akademiki so le oni dijaki, ki obiskujejo kako vseučilišče (teh je osem v Avstriji in 3 na Ogerskem), kako tehniko ali pa agrikulturo. Med teologi so in ostanejo le oni akademiki, ki studirajo na teološki fakulteti kakega vseučilišča. Na napake namestništva pa se ne ozira

Radovednež.

(Dostavek uredništva. — Črni tega „akademiknega“ društva so se pač gotovo sramovali svoje goriške univerze, ker so ostali s svojim „akademiknim“ društvom od l. 1891. tako skrbno skriti pod polovnikom,

nasprotnega proti omenjenim ubogim prostiteljem v Vipavi, ki so vpisani v deželni knjigi, marveč naj ustavi in odpravi Lantieri v prizanašanje stiskanim vestem takoj vsako preganjanje. S tem izkeže Vaša knežja Visokost najprvo vsemogočnemu Bogu najprijetnejše dopadajenje, nam deželnim stanovom in ubogim stiskanim pa veliko milost, za kar podari Božja vsegamogočnost Vaši knežji Visokosti in Vaši ljubljani knežji soprogi in naslednikom toliko dalje trajajoče srečno vladanje, zdravje in življenje, za kar goreče prositi deželni odbor in ubogi stiskani ne opustijo nikoli, in za to, da zaslužimo to milost, se bomo trudili vselej po vsej skrajni mogočnosti najudanejši. Priporočamo se vsi skupaj knežji milosti in ugodni rešitvi te resolucije v udanosti.

Ljubljana, 31. maja, anno 1584.

Vaši knežji Visokosti itd. najudanejši, najpokornejši, uglednemu deželnemu odboru v Kranjski podložni in avgsburškemu veroizpovedanju pripadajoči deželani, kolikor je sedaj navzočih.

To znamenito pismo je odšlo že 25. aprila, iz Gradca pa — brez dvoma od prijateljev, katere je lahko iskati v tamkajšnjem

da so vedeli zanj le dobri poznavalci v semenišču. — Mi to nismo, radovednež tudi ne, zato nič čudno, ako nismo vedeli za odlok iz l. 1891. ne mi ne on).

Avtomobil in kolesar. — Mehanik U. Stechina pri trdki Hügel & Potočnik se je peljal na biciklu proti kolodvoru. Blizu kavarn „Corso“ ga je dohitel za njim idoč avtomobil trdke Redlich & Berger ter zadel vanj. K sreči je odskočil St. pravočasno s kolesa ter tako ubežal gotovi smrti. Bicikelj je ves razdrt.

Z biciklom sta trčila okoli 1 ponoči na četrtki pred kavarno „Central“ kitar Bitezni in poročnik tuk. pešp. st. 47. Palm. Bitezni je imel luč, poročnik ne. Padla sta oba, Bitezniku se je razbila luč ter se je ranil pri padcu na ušesu, da je moral v bolnišnico po zdravniško pomoč.

Pokriti trg. — 150 prostorov je določenih na pokritem trgu po novem pravilniku, in sicer 49 jih je prve vrste, 34 druge, 68 tretje. V prvem razr. se plača 12 vin. za vsaki n., v drugem 8, v tretjem 4. Ta določba je stopila v veljavo s 1. t. m.

Ponesrečil z lokomobilom. — V ponedeljek je peljal Anton Vižintin v Tržiču z dvorišča finančne stražnice lokomobilno čistilnico žita. Pri ovinku se mu je izpodrnilo in padel je ubogi mož pod čistilnico tako nesrečno, da mu je prišla glava ravno pod kolo in mu jo je razdrobilo na kosce. A. Vižintin je bil kmet v tržiški okolici in 42 let star.

Otrok pod vlakom. — V sredo je povozil vlak st. 1002. pri čuvajnici st. 44. v Gradšču čuvajevega 4letnega otroka. Piše se Pavletič. Vlak se je nstavlil, ali bilo je že prepozno.

Izgubila je bila neki Lucija Burač (?) iz Ločnika. Stara je okoli 40 let. Zjutraj med maso je izgubila. Ko je mož videl, da je ni domov, jo je iskal okoli ter prisel tudi v Gorico. Po dolgem iskanju so jo našli blizu starega pokopališča, jo pokrepčali pa odvedli domov. Baje se jej je bilo malo zmešalo.

Srebrna tobačnica je bila zgubljena preteklo nedeljo od Gorice proti St. Petru. Kdor jo je našel, naj se oglasi v našem upravnistvu.

V Mošl je bil kupil Marzinijev posestvo Fogar iz Pevme, ta pa je prodal isto prosto Faiduttiju. Sodilo se je, da je kupil prost to posestvo, ki je obsežno 115 njiv, gozd poleg glavnih poslopij 5 hiš za kolone, za uršulike v Gorici. Koloni so mislili, 7 jih je, da pridejo na dobro, ali sedaj se prodaja posestvo na drobno pa po taki ceni, da jih koloni ne zmorejo. Zato je v Moši mnogo mrmranja.

Javni ples priredijo fantje v Voltjemgradu dne 10 t. m. Svira veteranska godba iz Mavhinj.

Bratno društvo v Črnlčah priredi v nedeljo dne 3. jul. plesno veselico, pri kateri svira „Sokolska“ prvaška godba. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovenski in laški delavci. — Te dni so laški listi „Piccolove“ vrste zopet lagali o slovenskih delavcih ter o drugih Slovincih, ki so v dotiki z laškimi delavci, da jih preganjajo, mučijo in napadajo. Vse to pa je grda laž. V Plaveh in v Dolginjivi je bilo prislo zopet do nekkih spopadov med delavci, na kar so padli po Slovincih ter jih

deželnem odboru, ki je bil vedno zaščitnik vseh notranje-avstrijskih dežel, poslano nazaj, da se pridenejo podpisi in pečatni grbi „radi večje veljave in da je toliko več upati na vspeh“, in potem odposlano po vojnem tajniku dne 31. maja.

Podpisali so: Deželni upravitelj Adam baron „zu Egkh“ (plemenitaska rodbina, ki se je pozneje izselila radi evangelijske veroizpovedanja). Mart. Gall, Nikolaj pl. Bononco, vicedom Franc pl. Schury, Wo'f pl. Schnitzenbaum, Baltazar Rasp, Hans pl. Gallenberg, Viljem Praunsberger, Jost Merdas, Franc Kristof Gall, Kaspar Mavric (Maurtsch.)

Izgotavljenje takega posebnega državnega dokumenta kakor tudi potezanje najveljavnejših plemenitasev v deželi za Vipavo dokazuje, kako središče mogočnega evangelijskega življenja je bila Vipava in kako so bili edini v tem, da vzdržijo neoslabljen ta emporij svetopisemskega duha. Tudi dolgost vloge, ki se deloma nanasa na običajno raztezanje v onih časih in na način govora, skazuje za Vipavo v evangelijski Kranjski nastalo unemo.

(Pride še.)

razkričali kot nevarne ljudi, ki napadajo nedolžne Lohce. — V Poberajevi gostilni v Dolginjivi so bili v nedeljo pop. slov. delavci pa laški iz Abruc in gorenje Italije. Neki domačin je sviral na harmoniko. Krčmarjev sin je prepovedal svirati in plesati. Prislo je vsled tega do nekega prerekanja med Slovinci in Abruci, ki je skončalo tako, da so zapodili Abruce skozi vrata, drugi Lahji so ostali v gostilni. Abruci so začeli razbijati po vratih, toliko čas, da so udrli. Ti notri so bežali, kamor so vedeli, se skrit. Ko se je hotel skriti tudi neki Matuš iz St. Ferjana, ga je Abruc Sil. Bianchini ranil z nožem v hrbet. Poklicali so na to orožnike, ki so pa nasli že vse mirno. — V Plaveh je bilo v nedeljo dop. nekaj mladeničev z Vrhovlja pa razni Abruci, in sicer v Kržnicevi baraki. Bil je navzoč nekdo s harmoniko. Ena stran je hotela, da odide, drugi da mora svirati tam, da je plačan. Prislo je do besed in neki Romolo Pierpaulo je dal zausnico Fr. Znidarski iz Vrhovlja. Konec: Abruce so zapodili, ti so s kamni bombardirali barako. Zvečer ob 7. sta bila v Kržnicevi gostilni dva mladeniča z Vrhovlja pa razni Abruci, ki so kar nakrat padli po onih dveh, nakar sta zbežala pod streho. Krčmar jim je komaj zabranil, da niso šli za njima. Potem je prišlo 10 mladeničev s Prelesja in krčmar jih je prosil, naj pomagata onima dvema. Res sta ona dva prišla izpod strehe, nakar je začelo obmetavanje s kamenjem, ki je letalo od obeh strani. Treba pibiti, da tudi tu dop. in pop. so stali skupaj s Slovinci Lahji iz gor. Italije proti Abrucem. —

Saj smo že približili dejstvo, da Lahji, dostojni, ljudje, ki zaslužijo to ime, nimajo ne pri nas ne drugod težav in sitnostij, pač pa take vrste elementi, kakor so Abruci, ki niso nič drugega nego nevarna roparska druha. Delavci iz Benečije, Lombardije, Piemonta, Toskane so med našim ljudstvom, z malimi izjemami, celo priljubljeni, ker so trezni, zmerni, delavni in izobraženi. Vse druge bande iz nižje Italije so sami sorodniki slovenskih banditov, nevarni življenju in imetju, kamorkoli pridejo. Za vsako ničarijo so tu z nožem, ako se zahteva plačilo — je nož odgovor. Saj so imeli opravka s temi banditi tudi že v Franciji, na Westfalskem, Českem, Ogrskem. Povsodi so nastopali taki elementi iz tistih krajev. Ti so, ki delajo nemire in bodejo ljudi — ne pa nasi ljudje. Govoriti o „odio di razza“ je skrajna nesramnost, infamija!

Trdka Sard-Lenassi je podala pol. oblasti poročilo o napadih pri Prelesju in pri Plaveh. Pri Prelesju so obmetavali baje s kamenjem s hrba hčer L. ha Matušglo v spodej stoječi baraki — ali o krivicah ni nikakega sledu. V drugem slučaju so kamenjali laske delavce baje neki mladeniči z Vrhovlja. — Na podlagi tega je storila pol. oblast vse potrebno za mir in red. Če je res tako, je pač le malenkost proti temu, kar počno Lahji. Vprašanje pa, zakaj se je zgodilo? Abruci dražijo domačine ter puščajo v njih opravičen srd.

Odprti lekarni — Jutri popoldne bosta odprti v Gorici lekarni Pontoni-Kürner.

Prispevki

na nastavo „Goriškega Sokola“
in novo telovadnico.

Gosp. Anton Birsa, Preseje . . . K 2-
Martin Strukelj, Sempas . . . 2-

Skupaj K 4-

Poletno opravilo naših gospodinj!
— Vsaka gospodinja smatra najvažnejšim svojim nalogam, da pregleda vsaj enkrat na leto svoje skrinje in omare in osnazi, ako možno, vse perilo, naj se tudi ni mnogo rabilo. Srečnim se prištevajo vse one gospodinj, katere lahko belijo svoje perilo na trati, vsled česar je lahko izpostavijo vsaj en dan v letu belečim solničnim žarkom. Ako so rabile pri žehti dober pripomoček, ako so n. pr. namočile perilo v raztopini „Schichtovega Frauenlob ekstrata“, je namazale s „Schichtovim jedernatim milom“ (znamka: jelen), potem se izprale in dobro stisnile, ima solnce le še polovico svojega dela izvršiti, in perilo postane gotovo lepše. Kjer pa nimajo gospodinj primerne prostora za beljenje svojega perila, naj je kuhajo, ko so je že dobro mazale s „Schichtovim belilnim milom“ (znamka: labud v zvezdi). V obeh slučajih mora zadovoljiti vspeh vsako gospodinj. Ime „Schicht“ jamci namreč za čistost in neskladljivost vseh onih pripomočkov, ki so znani pod tem imenom, kakor tudi za vsestranski vspeh pri pravi njegovi uporabi.

Razgled po svetu.

Določena kvota.

Uradni list ogrski je priobčil najviše ročno pismo na ministerskega predsednika grofa Tisza, s katerim je določena kvota za čas od 1. julija 1904 do 30. junija 1905 v sedanji meri.

Občinske volitve v Podgradu.

Te dni so se vršile občinske volitve v Podgradu v Istri. Zmagala je seveda domača narodna stranka v vseh treh razredih. Mešati pa so hoteli s pomočjo c. kr. uradnikov v prvem razredu. Na čelu te agitacije sta bila sedni svetnik Pavlin pa kontrolor Stilič. Kaj za to imajo uradnike v Podgradu?

Dva strašna uboja na Kranjskem.

— Kolar Janez Jerin z Vrha, občina Kandrše v litiskem okraju, je bil na dan svojega godu seveda pijan, kakor je to pač dobra katoliška navada. V pijanosti je napadel svojo ženo s sekuro in jo ubil. Potem jo je položil na koe in ji prizadejal nad 70 ran s sekuro. Trije otroci so gledali počelje svojega dobrega in vernega očeta. Ko je starejši deček prosil očeta, naj neha, je oče hotel tudi njega ubiti, a fant je zbežal. Čim so prišli orožniki, je Jerin začel tajiti in je vso krivdo zvrčal na svojega prijatelja Simonu Senčarja iz Poljan v brdskem okraju, s katerim je tisti dan pijačeval. Zdaj sta oba v zaporu.

V Krki so bili fantje jezni na nekega človeka samo zato, ker je hodil v vas k neki ženski, ki ima moža v Ameriki. Sklenili so zaradi tega, da srečnemu tekmeču na katoliško-narodni način izzeno to ljubezen, napadli so ga ponoči, tolkli po njem, kar se je dalo, in ga srečno ubili. Zadovoljni in veseli so šli v gostilno ter tam popivali in slavili svoj junaki čin. Čez nekaj časa so si zmislili, da gredo svojo žrtev gledat. Našli so mrliča. Videvši, da je mrtev, je eden fantov vzel neko orodje v roko in dejal: Mrtev je — pa parkrat ga moram še! In tolkel je mrliča po glavi tako, da mu je črepijo popolnoma zmečkala. Ubijalce so že zaprli.

Kolosalni štrajk krojačev. — V Newjorku je nastal te dni štrajk krojačev, ki zahtevajo povišanje plače in nekaj drugih pobojskov. Štrajkujočih je pideset tisoč.

Brigant v Siciliji. — Orazio Pavone se imenuje brigant, katerega so karabinjeri dolgo časa zamažali iskali. Sedaj pred kratkim pa je prišel v selo San Gregoris v hišo nekega Joz. Ali ter se hotel „polastiti“ njegove mlade lepe žene, ko ga ni bilo doma. Ali k sreči je prišel baš še ob pravem trenutku, zgrabil puško pa vstrelil briganta, da je padel smrtno ranjen na tla.

Budimpešta proti civilni listi. — V seji mestnega zastopa 30. pr. m. je bil sprejet z 83 proti 65 glasovom predlog, da se pošlje zbornici poslancev peticija, da se odkloni ne samo povišanje civilne liste ampak civilna lista v obče, ako se ogrski dvor v Budimpešti stalno ne uredi.

Japonski ogleduh v Rusiji. — 16 km od Petrograda v nekem mestecu sta dajala predstave dva azijska igralca z neko izvežbano živaljo ter sta svirala pesnice. Policiji sta se zdelo malce sumljiva pa ju je prijel in preiskala. Konstatiralo se je, da je bil en igralec japonski polkovnik, drugi pa njegov adjutant. Oba so pridržali v zaporu. Kdo ve, v kaki misiji sta bila poslana v Rusijo.

Italijanske obmejne utrdbe. — Iz Brescie javljajo, da je doslo tje poverjenstvo visjih stabin častnikov, ki studirajo, kako bi utrdili italijansko mejo proti Tirolski, da tako odgovorijo utrdbam, katere je napravila tam Avstrija. Na sploh pa se opaža tam od obeh strani velika briga za kolikor boljše — obrambo!

Orkan. — Iz Moskve poročajo, da je razsajal tam v sredo silen orkan s točo. Več tovarnarskih dimnikov je bilo poškodovanih oziroma zrušenih, več hiš, ki se gradijo, porušeni in nekaterim cerkvam je odnesel vihar celo kupole. Kolikor se je dosedaj doglalo, je prišlo v moskovski okolici ob življenju 150 oseb, v Moskvi pa tri.

Največji človek na svetu. V tem času potuje velikan Pisjakov, rojen 22. aprila 1873 v Helsinforstu, po severnem Češkem. Njegov stariši so bili popolnoma normalno razviti, in v svoji mladosti ni popolnoma nič razločeval od drugih otrok. Komaj s 16im letom je začel rasti in sicer tako hitro, da je prekosil z 18im letom vse druge ljudi. Vstopil je kot pešec-prostovoljec k telesni gardi carja Aleksandra III.,

kar mu pa ni moglo zabraniti njegove nadaljne rasti. Sedaj je visok 2 m 41 cm, obseg njegove glave meri 68 cm, s stegnjenimi rokami meri 2'65 m, njegova teža je 376 funtov. Pisjakov je lep mož z inteligentnimi potezami.

Velikanova hrana. Velikan Mahnov užije vsak dan za zajutr velik lonc čaja, pol kile sira, pol kile sirovega masla in 6 do 8 žemelj. Popoldne poje 4 do 5 krožnikov juhe z rezanci, 3 do 4 kg mesa in skledo krompirja. Ob pol peti uri zaužije vrč kave, kilo slanine in hleb črnega kruha. Za večerjo ima skoro dve celi gosi s kruhom, po večerji pa se posladka z jabolki. Naposled poje 12 do 15 trdo kuhanih jajec, precej sirovega masla in sira. Pravi pa, da trpi vendar še tuintam — glad.

Naga kolena. V „hamburških novicah“ beremo sledeče vrstice: Mnogi stariši so zares mnenja, da napravijo nekaj posebnega v zdravstvenem oziru, ako puščajo po leti otroke z nagimi koleni. Seveda se varajo. Nagost provzroča veliko izgubo telesne toplote, za kar so pa ravno otroci najbolj občutljivi. Ako se nadalje pomisli, da pridejo ti-le nepokriti telesni deli največkrat v neljubo dotiko z žuželkami, da si otroci poškodujejo najraje omenjene dele pri igri ali pa pri plezanju, čemur so večkrat posledice gnojenje, unetje in infekcije, bi se gotovo odstranilo to neumno modo, katero se sicer smatra utrjenju, kar pa ni, ker ona le povsipešuje prehlajenje in katarje.

Indijska zdravila. R. L. Jones s Kanade je povedal častnikarskemu poročevalcu svoje dogodke in skušnje na zadnjem potovanju po Indiji. Med drugim je rekel: „Malo dni po prihodu v Indijo sem zbolel. Prijatelj iz Amerike mi je bil sopotnik v Indijo in ker so mu bile znane ondote sege in navade rekel mi je, naj greva skupno k zdravniku. Napotiva se torej od doma, in ko sem videl, kako zdravi domače, okrevam sem nakačrat in zdelo se mi je, da sem čvrst kakor riba v vodi. Najnavadnejši način zdravljenja v Indiji je narejanje mehurjev po celem životu. To se napravi z rdeče razbeljenim železom. Nato posujejo mehurje s poprom. Zrna s smodnikom so tudi priljubljeno zdravilo v onem delu sveta. Vsakokrat se uporabi 12 takih zrn. Eno minuto kasneje je pogoltnil bolnik ogeč z žveplenko. Nato se začne neko gibanje med použitim zdravilom, kar odpravi bolezen ali pa bolnika — največkrat bolnika.“

Tudi kadilec pravila. Manj ali več zapuščajo sedanji zdravniki stališče, da bi pripisovali kadenju ono dalekosežno škodljivost, s katero so strašili celo v prejšnjem stoletju kadeče človeštvo. Na vsak način moramo biti oprezní, in dobro bi bilo, ako bi se celo pri zmernem zauživanju nikotina držali gotovih pravil, da se obvarujemo neprijetnih slučajev. Ta pravila so se izkazala dobrim že pri tisočih kadilcih, in vsak lahko sam na sebi spozna njihovo resnico. Pravila je sestavil dr. A. Keibel:

1. Ne kadi nikdar smodke, ki ne vleče ali pa ne gori. V takem slučaju se napoti polno nikotina v dim in s tem tudi v kadilčevo telo.
2. Kadi v pipi le prav lahak tobak; težak namreč razvija posebno v onih pipah, kjer je pristop zraku navadno nezadosten, mnogo nikotina.
3. Čuvaj se temnih smodk; v njih je mnogo amoniaka.
4. Ker so najškodljivejši importirane havanke, kadi jih le redkokdaj in v večjemu eno ali dve na dan in sicer vedno po obedu.
5. Ne izkadi smodke popolnoma. Čim manjša postaja, tem težja je. Ne požiraj dimu, ker oster nikotin le razdraži želodec.
6. Ne prižigaj si zopet smodke, ki se ti je ugasila in katero si pustil delj časa ležati.
7. Ako le moreš, preskrbi si pipo z dolgo cevjo, katero moraš pa večkrat do dobra izčistiti, ker se drugače nastani v njej preveč nikotina.
8. Ne kadi ne smodke ne smodčice brez ustnika; s tem, da grižeš smodko, ti pride mnogo nikotina v slino; zraven tega pa lahko razširjajo smodke gotove bolezni n. pr. jetiko.
9. Nihče naj ne kadi pred svojim popolnim, telesnim razvitjem, t. j. približno pred 20 letom.
10. Ne kadi ne smodke, ne smodčice brez poželenja.
11. Ne kadi z razpočenimi ustnicami. Najmanjša količina nikotina v krvi zadostuje, da jo zastrupi.
12. Ne kadi nikdar na tešče, pa tudi ne v postelji, ker s tem je združena nevarnost za te in za druge.

Smeh je zdrav. Sladek, srčen smeh je znamenje zadovoljstva in zdravja. Zato se otroci, ki so zdravi in brez skrbi, radi smejejo. Smeh je v resnici zdrav, ker kdor se sladko smeje, ta mora globoko vdihati zrak. Tako zračna tečlovadba krepi pljuča in prs. To dela le srčni smeh, ki prihaja iz vsega grla; prisiljeni smeh pa ne zahteva globokega dihanja. Dr. Hafeland pravi, da je smeh eno najboljših sredstev za prebavljanje. Nemški modrijan Kant piše, da deluje smeh na one mišice, ki spadajo k prebavljanju, jih pretresa in tako pospešuje prebavljanje. Že v 18. stoletju je pisal duhoviti Angličan dr. Arbuthnot razpravo o zdravstveni vrednosti smeha, ter je med drugim napisal, da dober komik v gledališču več koristi zdravju občinstva nego vsi zdravniki v mestu. To je malo pretirano, toda nekaj resnice je vendarle na tem. Eden največjih humoristov, zdravnik Rabelais, je pisal kardinalu Chatillonu: Glavna svrha mojih spisov je ta, da razveseljujem bol-

nike. Nietzsche, ta pesimistični filozof, piše: „Smeh proglašujem svetim — ne pozabite se smeati — naučite se mi smeati.“ Iz vsakdanjega življenja in izkušnje znamo, da smeh in dobro razpoloženje koristi zdravju. Prav je rekel modri Salomon: „Veselo srce dela življenje veselo, a žalostna narava suši kosti.“

Zdravilna moč solnce. Dobro je znan kaliuničujoči vpliv solčnih žarkov, in v prejšnjih številkah smo se že večkrat bavili s tem. V novejšem času se pa rabi solčno svetlobo neposredno v zdravljenje gotovih bolezni. V avstrijskem zdravilišču za tuberkulozne, v Al-landu, so napravili uspešne poskuse z odbitimi solničnimi žarki pri jabočni jetiki v grlu. Jabolko se solniči, potom zrcalo se namreč vpelje solčno svetlobo v drugo zrcalo, ki je v grlu, in to odbija žarke naravnost k jabolku. Žalibog so izvedljivi taki poskusi le v lepih solčnih dneh. Vspeh je bil ugoden, in izrastki na glasovnicah so izginili. — Solnce se nadalje uporablja pri zdravljenju ran v hribih. Ravno kar se poroča iz Semadene v Engadinu v vspešnih poskusih. Tam so namreč zdravniki že davna opazili, kako se hitro celi rana pod vplivom solčnih žarkov, vsled česar se je začelo vpoštevati pri ranah solnce in suh zrak. Rane, ki se niso hotele hitro zaceliti, so bile izpostavljene več ur dolgo neposredno solničnim žarkom, kar vidno so se boljšale in lahka kožica je pokrila rano. Tudi zaprta, telesnemu površju bližnja ognjišča bolezni, na pr. unetje sklepov, so se vspesno izpostavila ure in ure vplivu solčnih žarkov.

Sami lepi ljudje. Ni dolgo od tega, ko se je vršila v Permu, v severnovzhodni Rusiji na posestvu veleposestnika Rasatnikovu poroka, o kateri poročajo sedaj vsi medicinski listi. Poroka spada med interesantne biološke poskuse, katere izvršuje že leta in leta omenjeni veleposestnik. Gospod Rasatnikov je namreč žrtvoval večjo svoto, da vzgoji lepe ljudi. Njegoví delavci morajo biti le najpopolnejši in najbolj zdravi vzorci moškega in ženskega spola, ljudje brezhibne telesne lepote. Med temi združuje sam pare, in skrbi na ta način za krasen zarod. Tako si je takorekoč nabavil celo kolonijo izbranih lepot. Njegova deviza je, izboljšati človeško družbo. Na ta način je že pripravil 40 parov v zakon, kateri imajo čez sto res najkrasnejših otrok. Dečki so lepi kakor angelčki, zdravi kot riba, deklice pa pravi tipljivosti in pristrčnosti. Iz te druge po Rastnikovu vzgojene generacije je bil prej omenjeni parček prvi, ki se je združil, in ki obeta vstanovitvi tretjo generacijo idealno lepih ljudi. Ženin je bil kmet po imenu Vasiljev, lep in mlad liki Antonius, nevesta pa krasna mladenka 18ih let. Novoporočencema je dal posestnik lepo hišico in mnogo polja.

Kako Kafri zdravijo. Neki angl.ski zdravnik je popovedoval o kafriški kirurgiji in ob enem navedel slučaj, katerega je sam doživel. Nekega Kafra je zadela kroglja, ki mu je šla med šestim in sedmim rebrom v telo, mu predrta jetra in šla na drugi strani zopet ven. Ranjenec je prišel v roke domačega kirurga, ki je bil tudi Kafer, in ta mu je z volim kravjim rogom najprvo izpihal rano in nato jo je na obeh straneh zamažal s krvjimi odpadki, potem pa rano zavezal. Angleški zdravnik, ki je čez štiri dni obiskal ranjenca, je odstranil čudno mazilo in mu rano antiseptično zavezal. Čez dva dni se je rana pričela gnojiti in Kafri so seveda to pripisali nepravemu zdravljenju angleškega zdravnika. Čegavo zdravilo je pomagalo, niso mogli Kafri določiti, pač pa so imeli evropskega zdravnika za mazača prve vrste.

Najmanjši človek na svetu. Ni dolgo od tega, ko je obelodanil najmanjši človek na svetu po čaopisih željó, da se poroči. Ženki, ki bi hotela biti njegova, obljublja lepo, srečno domovje, dobrega, vzglednega moža („možičelna.“ Opomba stav.), mnogo denarja in sieherno prostost. Ta človek je Amerikanec. Znan je pod imenom „major Charles Gantz,“ stanuje v Fairfieldu (Jowa). Tehta 35 funtov in je 18 palcev dolg. Star je 39 let, vsled česar se da sklepati, da ne bo več raste. Njegov oče je imovit kmetovalec; sin se bi pustil rad kazati po mestih, toda stariši so se protivili tej želji svojega sinčka. Gospod majorček ima dovolj denarja, da bi redil ženo in otroke, in prosi, naj mu pošlje vsaka dama, ki bi ga hotela poročiti, svojo sliko. Nadalje pravi, da ljubi ženske kot vsak odrasleni mož, da ima srce velika, da ga je že dvakrat unela ljubezen, vsled česar mora dobro poznati to strast in slast.

Vojna med Rusi in Japonci.

Kuropatkinovo povelje, kako postopati s vjetimi ali padlimi Japonci.

General Kuropatkin je izdal na armado povelje, naj se s padlimi ali ujetimi Japonci postopa lepo, kakor se to pristojno hrabremu nasprotniku; naj se izkaže padlim vojakom vojaške časti in naj se skrbi za ranjence, enako kakor se ima skrbeti za Ruse. Ta ukaz naj bi služil za odgovor Japoncem, ki so lepo postopali v vjetimi ruskimi vojniki.

Žal, da prihajajo v zadnji čas poročila, kako surovo da postopajo Japonci z ujetimi in ranjenimi Rusi, da jih mučijo ter zlasti mrtve pohablajo.

Vojasli list je priobčil, da sta bili dne 21. t. m. najdeni pri Saimatsi 2 pohabljeni trupli ruskih strelcev ter navaja še več enakih slučajev, kjer so Japonci celo s častniki grdo ravnali. List dostavlja, da so zastopniki armade radi verjeli, da se imajo omenjena trpčenja pripisovati Kitajcem in ne Japoncem. Sedaj se je pa doglalo, da se japonski vojaki, katerim niso njih predstojniki takih grozodejstev zabranili, nič ne razlikujejo od divjih azijskih narodov.

Odlikovani podčastnik.

Vrhovni poveljnik ruski je podelil podčastniku Volkovu veliki križ sv. Jurja, ker se mu je posrečilo z znanjem kitajskega jezika v kitajski obleki priti v Siunečenu v tabo-rišče Japoncev ter si isto ogledati. Potem, ko je o tem poročal svojemu poveljniku, je došel v neko od Japoncev zasledeno vas, kjer je naletel da 13 mož broječo japonsko patroljo, ki je pozvedovala o položaju ruskih vojnih čet. Počelo se je sumiti in Volkov je bil zasilan. Na to je on z revolverjem ustrelil več japonskih vojakov ter pobegnil na japonskem konju.

Japonski topovi

ne nosijo tako daleč kakor ruski. Japonci se poslužujejo se vedno granat, ki razširjajo o eksploziji strupene pline in ki so po mednarodnih pogodbah prepovedane.

Japonci rastejo.

Nedavno je neki učenjak trdil, da ob enem s političnim in socialnem napredovanjem postajajo Japonci tudi po postavi vedno večji. Še znatilneje je pa opozovanje, da Japonci na svojih obrazih (če je res) čim dalje bolj izgubljajo znake mongolske rase ter se polagoma bližajo evropskemu tipu.

Poletne uniforme za armado.

Državno vojno ministerstvo nameruje upeljati nove poletne uniforme in sicer hlače, bluze in kape in to zlasti za čete v južnih pokrajinah monarhije. Te nove uniforme bodo narejene iz posebnega platna in sicer v treh barvah t. j. v zemljati „khaki“ (rumenkasti) in sivkasti. Najprej se vpelje pri 15. voju v Bosni in Hercegovini ter v Dalmaciji.

Eksplozija.

Iz Petrograda poročajo, da se je v balistični ladjedelnici torpedovka „Delfin“ na poskušnji pogreznila vsled eksplozije zračnega reservoarja. Trije častniki in 20 mornarjev je utonilo, 2 častnika in 10 mornarjev je bilo rešenih.

Vestil iz Port-Arturja.

Petdeset Evropejcev, ki so dne 28. p. m. zapustili Port-Artur, je dospelo 30. v Cifu iz pigeonskega zaliva, kjer so se dne 28. p. m. vkrcali v neko džunko. Ti so pripovedovali, da je bila v pomorski bitki dne 23. p. m. oklopnica „Sebastopol“ le malo poškodovana ter bo v 14 dneh zopet popravljena. Parnik za polaganje min „Amur“ je bil baje pravej teško poškodovan. Evropejci niso nič slišali se o drugi bitki, ki se je potem vršila in v kateri so Japonci — kakor trde — pogreznili eno rusko oklopnico.

Koliko vojuhlj ladjl so že Japonci izgubili?

„Novoje Vremja“ je dobila iz Vladivostoka iz najverodostojnejšega vira brzoglavno poročilo, v katerem se med drugim konstatira, da so se Japoncem do 23. p. m. potopile oklepnic „Hacuse“ in „Sikisima“ ter križarke 1. in 2. razreda „Josimo“, „Takačih“, „Akasi“ in „Miako“. V ladjedelnicah se nahajajo teže teško poškodovane japonske ladje: oklopne križarke 1. razr. „Ivate“, „Ikuma“, „Azuma“, „Idzumo“ in „Kasuga“.

Rusi bombardirajo Gonsan.

Iz Tokio se poroča, da je rusko brodovje iz Vladivostoka prislo pred Gonsan in da bombardira to mesto.

Zadnje vesti.

Poročilo Togoovo o boju pred Port-Arturjem 23. p. m. ne odgovarja resnici. Nobena ruska ladja ni niti poškodovana, pač pa je pogreznena baje ena japonska torpedovka in pa dve drugi poškodovani. Tudi general Pflug poroča, da je poročilo o potopljenju in poškodovanju ruskih ladjl ter o smrti kneza Uhtomskega in 700 mornarjev izmisleno. — Poroča se o novih vspehih Japoncev pred Port-Arturjem na kopnem.

Ne skakajte po glavi v vodo!

Ako te je kdo sunil v kopališču iz precejšnje višine nepričakovano v vodo, da si padel na trebuh ali pa na hrbet, si koj

spoznal po bolečinah, da je težavno pro-
dreti površje vode. Ako padeš na spodnji
del trupla, lahko omedliš in slabe posledice
ne izostanejo. Iz tega se sklepa, da je tudi
skok na glavo nevaren zdravju in življenju.
Mnogokrat se pojavi po takih skokih glavobol,
ki sicer kmalu odneha, toda vsak bi
lahko razumel ta migljaj narave in opustil
za vedno take telovadne vaje. Večkrat pro-
vzročajo taki skoki ušesne bolezni, poškodbe,
da, celo počenje bobniča. Vzrok temu je
najbrže hipno in veliko zgoščenje zraku v
zunanjem sluhovodu.

Pred kratkim je sestavil generalni nad-
zdravnik dr. Villaret statistiko po ministeri-
jelnih izveštjih. Po tej je bilo od leta 1878
do 1896 v armadi 88.833 ušesnih poškodb,
izmed katerih se je pojavilo 22.000 slučajev
v juniju in juliju. Mesec avgust ne pride
pri tem toliko v poštev, ker se vojaki v
njem radi vaj ne kopajo. Iz leta 1892. je v
vojaško-zdravniških izveštjih navedena po-
sestno bolezen bobniča s svarečim opomi-
nom, da je vzrok najmanj polovici vseh
takih slučajev skok po glavi.

Večkrat poročajo vojaški zdravniki v
svojih poročilih, kako počti bobnič temu ali
onemu vojaku, koj ko je skočil po glavi v
vodo. Toda tudi drugim poškodbam zu-
nanjega sluhovoda in bobniča je takorekoč
skok po glavi edini vzrok. Da se bi od-
pravile vse ušesne bolezni vsled omenje-
nega vzroka, bi bilo pač najbolje, ako bi
se strogo prepovedalo, skakati po glavi v
vodo ravno tako v vojaških, kakor tudi v ci-
vilnih in privatnih kopališčih. Boj torej na
celi črti temu zlu! Zakaj naj bi protinaravno
drži z glavo v vodo? Že star pregovor
pravi: »Ne z glavo skozi zid!« in ali ni
tudi površje vode še precej trden zid? Pla-
vanje naj bi se smatralo z zdravstvenega
stališča najboljšim telesnim gibanjem, naj-
bolj zdravim športom! Pri nobeni drugi
telesni vaji se ne giblje toliko mišic. Ves
organizem je pri tem harmonično napet. S
tem zdravim telesnim gibanjem je pa zdru-
žen tudi očistujoči in okrepujoči vpliv
mrzle vode na človeško kožo, ki zdrži
kožne živce, kar pospešuje v družbi z di-
hanjem presnovo. Tembolj bi se morali bo-
riti proti edinemu nedostatku tega zdravega
športa, proti zlu, ki ni drugega kot domiš-
ljija, da priča elegantni skok po glavi le o
izurjeni tehniki plavca. Ne skakajte torej
po glavi v vodo!

Gadji pik.

V tolažilo preboječim osebam bodi
omenjeno, da se nahajajo gadje v gozdu le
na gotovih mestih: ob cestnih jarkih, na
tratah, sploh navadno le tam, kamor je itak
vstop prepovedan. Torej ni treba ravno
prečno gledati in tresti se pri vsakem ko-
raku, da čaka pod vsakim kamenom,
v vsakem listju, v vsakem mahu, na vsake-
deblu gad na te, ki nima drugega nujnej-
šega opravila kot vgrizniti te. Ako pa ima
kdo tako smolo, da ga v kljub vsej pozor-
nosti vpiči gad, naj se ravna po teh na-
vodilih: Prevezi nad rano roko ali nogo (v
te dela telesa navadno vpiči gad) trdno s
kako vrvice, s trakom ali pa celo z verižico
tako, da se ne more več svobodno preta-
kati kri; srčno si prereži kožo ravno pri
piku, da začneš močno krvaveti, ker s krvjo
se odstrani tudi mnogo strupa. Ako nimaš
v ustitih nobene rane, izsrkaj strup, ali pa
prepusti to delo drugim, ako je zate pre-
neukretno. Ko si izsrkal rano, izperi si jo z
vodo. Ako si še pri močeh, izpij kolikor
moreš alkohola, kateri te v tem slučaju le
redko kedaj upijani, pač pa vzbudi one-
moglo živčevje in ti takorekoč vdahne
novo življenje. Na deželi ni zdravnika, torej
so ta navodila koristna vsem takim nesreč-
nežem.

Rane, dva mala, le nekaj milimetrov
drug od drugega oddajena vboda, se na-
vadno ne more koj opaziti, ker ni krvaveča.
Ona je največ le tri milimetre globoka. V
vročem poletju zamore gadji pik umoriti v
eni uri tudi najmočnejšega moža, koliko
prej torej otroka. Človek začuti koj po piku
bolečino, katera spreleti po celem telesu
in katere se ne da natančneje popisati. Po
piku se pa pojavi utrujenost, omedlevica,
huda žeja in bluvanje. Duševne moči gi-
nevajo, udje okoli pika zatekajo, otemniijo
in v rani se čuti grozne bolečine. Dobregra
zdravila proti kačjemu strupu ne poznamo
še dosedaj. Najboljše sredstvo je v takem

slučaju »hipermanganskokisli kali,« raztop-
ljen v veliki količini v vodi. In sicer mu
vškropiš omenjeno raztoplino nekoliko višje
od rane. Vsak kmetovalec, vsak gozdar itd.
kateri živi v krajih, kjer se nahajajo take
strupene kače, naj bi nosil seboj ta pri-
prosti, še ne dobro poznani, in vendar
dobro vplivajoči protistrup. Iz »Knaj.«

Nekaj izkušenj v industriji gledé na naše politično in gospodarsko življenje.

(Ponatis dovoljen le proti naznanilu vira).
(Dalje.)

Tu zaslužijo biti imenovani na prvem
mestu trapišči v »Maria-Stern«, »Marienburg«
in »Josefsburg« pri Banjaluki, potem gg.
Bauer Iv., Mustafie Jak., Watier V. Bjelini,
Chrum G., Paschen A., Turk V., Schöps Jos.,
Volkmer Lev, zupan. Vrbica, Labut v Brodu
pri Breki, Gerlich J. v D. Skugriču pri Breki,
Wagner E. v Pusti pri Gradačacu, Glisa
Adamovič in Baskarad Marko v Travniku,
Benzinger Ferd., Jansen J., Lamers J., & St.,
Malberg Iv., vsi v »Windhorstu« pri Bos.
Gradiski, Malanotti pl. v Kopanici pri Gra-
dačacu, Dunggorsky G. in G. Pusti-Garevac,
Böckmann B., Franke A., Kohnen A., Mar-
ton Fr., Mormann H., vsi v »Rudolfsthal«
pri Banjaluki.

V nastopnem hočem pokazati bosenske
deželne pridelke, kakor sadje, vino, repo,
tabak, v kolikor imam podatke o tem, in tu
bom imel priliko dokazati, kako spopolnjuje in-
dustrija kmetijstvo, dokaz, katerega se ne more
nikdar dati zadosti našim kmetovalcem, kajti
na sploh niso kmetovalci industriji naklo-
njeni, ker zatrjujejo, da jim industrija od-
jemlje delavske moči in podražuje dnino.

Ako se govori o bosenskem sadju, se
razume pod to besedo v glavnem bosenske
češpe, ki rastejo tam v jako veliki množini
ter so izvrstne. Da bi ta sad zadobil večjo
vrednost, je nabavila deželna vlada 109 apa-
ratov za sušenje češp in sliv ter dala iste
prebivalstvu proti odplačilu v letnih obrokih.
Deželna vlada je organizirala trge v Breki,
pctem v krajih Bos. Samac, Derwent, Doboj,
Gračanica, Tešanj, D. Tuzla, Zenica in Zepče.
Kadar trgajo češpe, pride mnogo tujcev v
deželo ter se razposlje s teh trgov na tisoče
vagonov tega sadu na vse strani sveta. Iz
deželnoeraričnih drevesnic se odda vsako
leto 30.000 požlahtenih drevesc. Ali vlada
se ni pečala le z onimi pridelki, ki so v de-
želi običajni, marveč so uvedli tudi nove ze-
meljske pridelke, in tu je imenovati na prvem
mestu sladko repo. Najprvo se je napravilo
poskus pri Dol. Tuzli ter se je na-
sadila sladka repa. Rezultat je bil povojen,
in sicer tako, da sta se določili okrožji Ba-
njaluka in Travnik za pridelavanje repe ter
se je pridelalo 400 mc sladke repe. Da se
pa ta repa vrednostno razpoča, so postavili
leta 1890. sušilnico za repo v Usori. L. 1893.
so pridelali repe že 329.000 mc. Ta velika
množina se ni mogla več povojno s sušil-
nico spravljati v vrednost. Na njeno mesto
so postavili v Uzori tovarno za sladkor, ki
je bila sezidana od domačega prebivalstva
pod vodstvom tujih veščakov ter je bila ure-
jena za izdelavanje 500.000 mc repe. Z od-
rezki repe krmi tovarna na leto 250 kozov
goveje živine, katera se zopet izvaža v Av-
strijo.

Dalje so uvedli iz Hane znameniti jet-
men ter ga porazdelili v setev. Posledica je
bila tovarna za sladje v Serajevu, ki izdeluje
100 vag. sladja, potem še pivovarna v Se-
rajevu na akcije. To je prevzela, kakor ču-
jem, avst. dež. banka. Potem so postavili še
pivovarne pri Mostarju, trapišči v »Maria-
Stern« pri Banjaluki, kjer izdelujejo 24.000
h, potem še v Gorazdi, Travniku, Tuzli in
Višegradu. (Pride še.)

Književnost.

Isšla je 6. številka Književnosti s
tako-le vsebino: Prebavljanje, O vre-
menu, O jetiki, Nahod, Ne ska-
kajte po glavah v vodo!, Gadji pik,
O hribolastvu, Uzivanje alkohola
pri otrocih, Seneni drobec, Pelin,
Raznoterosti in Za kuhinjo in
hišo.

S to številko se je dovršilo prvo polu-
letje. Ob tej priliki omenjamo, da prve šte-
vilke ni skoraj nič več v zalogi. Ker je pa
vsaka številka doslej zackrožena celota, ne
bo prehudo, ako kdo tudi ne dobi več prve
številke. Naročnina stane na leto 2 K, posa-
mične številke po 20 vin.

Solsko poročilo o stanju ljudskega
solstva okraja sezanskega v letu 1903.—1904.
Sestavljen okrajni solski nadzornik Matko
Kante. Sedmi tečaj. Str. 35.

Poleg točno sestavljenega statističnega
pregleda o solstvu na našem Krasu, ki je
jako zanimiv in poučen, je tudi več spisov
pedagogično-didaktične vsebine. Obširen in
temeljit je spis: »Vprašanje in odgo-
vor v ljudski šoli« iz peresa učiteljce
g. Ane Klavčičeve v Sezani. — G. Ane
Balbina Eppichova je priobčila učno sliko
»Ovca«. — Zanimiv je tudi krajši spis
»Marljivost«, priobčil J. V.

Taka solska poročila jednega celega
solskega okraja so dragocen prispevek k spo-
znavanju našega napredka. Zato bi želeli, da
bi vsi okraji po Slovenskem izdajali podobna
konecletna poročila.

Odprto pismo.

Izvestnim nekaterikom, kateri si še danes
belijo glave, zakaj je trebuška učiteljica »ku-
pila« od nekega tukajšnjega domačina —
ime je na razpolago — črni listek za veliko-
nočno spoved, izjavljam to-le:

Siromak je, star, delavec-trpin. Štiri
bore desetice si prisluži na dan — za-se, za
ženo in deco. Malo je, a se tega ni vedno!
Tožil mi je: Zadnji novčič da mu je
izginil za črni listek. Prašala sem ga, bi mi
li ga hotel »prodati,« oziroma odstopiti, —
bi je takoj zadovoljen. Smilil se mi je, dala
sem mu še par novčičev več in srce se mu
je snejalo veselja. In dobro mi je bilo v
dusi, videči, s kakšnim zadovoljstvom spravlja
revček novčiče v ruto. In bilo jih je se obilo
»na prodaj«!

Vera peša, pravite L. Roko na srce,
vprašajte se vsi oni, kateri brezsrčno izre-
bate iz delavca-trpina zadnji krvava pri-
služeni novčič, vsi oni, kateri »prodajate« vero,
prašajte se, zakaj, kdo je kriv?! — Dixi! —
Bojana Boltar,
vod. v Dolenji Trebuši.

Dol. Trebuša, 30/6 04.

Hydrole žitne kave
POSKUSITE SI
Vzorec dragovoljno.
Polina 5 kg, posilka, 4 K. 60 h. Trdno.
»DOMACI PRILAGAJELU«
Vzorec dragovoljno. Polina 5 kg, posilka, 4 K. 60 h. Trdno.

Anton Krušič
trgovec in krojaški mojster
Corso Giuseppe Verdi št. 33
— priporoča —
ravnokar dospelo sveže
blago za poletno dobo.
Ima zalogo gotovih
oblek
za vsak stan.

Vino belo in črno,
pristnega pridelka
v sodih od 56 l naprej in sicer črno po 32, 34, 36 in 40, belo po 36
in 40 kron za 100 l kakor tudi zalogo sodov a 700 l po ugodnih
cenah priporoča **G. F. RESBERG — Gorica.**
Šempeterska cesta št 9.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica
Velika zaloga
pristnih belih in črnih vin iz lastnih
in drugih priznanih vinogradov.
Dostavlja na dom in razposilja po
železnici na vse kraje avstro-ogerske
monarhije v sodih od 56 l naprej. Na
zahtevo pošilja tudi uzorce.
Gene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Zaloga piva
»Delniške družbe združenih pivo-
varov Zalec-Laški Trg in pilsenjskega
piva «razdroj» iz sloveče češke »Me-
šanske pivovarne«.
Zaloga ledu, katerega se oddaja
na debelo o 100 kg naprej.

Še mnogo denarja na razpolago.
Povsod! Stalen, Povsod!
lahak in prijeten: služek za osebe vsakega stanu,
d me in gospode z navadnim obrtnim, domačim
in pisarniškim delom; ročnim delom itd., brez po-
sebnega predznanja in se lahko opravlja doma ali
zunaj (lahko tudi v prostem času) Ponudbe: Rudolf
Rast Odd 74 Tetschen na Elbi. (Vprašanja po de-
dopisnici; označiti je ta list.) 128

Sladočarica (sirup) Tamarindo

pripravljen v kemičnem laboratoriju
LEKARNE CRISTOFOLETTI.
Najboljša higijenična in —
okrepčevalna pijača
v poletnem času.
Cena steklenici 80 vin.

Anton Potatzky v Gorici.

Na srednj. Raštelja 7.
TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.
Najceneje kupovalnica nirsborškega in drobne-
ga blaga ter tkanin, preje in nitij
POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.
Najboljše šivanke za šivalne stroje.
POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.
Svetilnice. — Rožni veneli. — Mašne
kujalnice.
Mišna obuvala za vse letne čase.
Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.
Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krojačarje, prodajalce po sejnih in trgih
ter na deželi. 2 35 8

Gorica — Gorica
Klimatično zdravilišče.
Hôtel Südbahn
na Telovadnem trgu, poleg ljud-
skega vrta. — Hotel prvega reda.
— V hotelu in dependanci nad
70 sob in salonov. — Lastna
električna razsvetljava. — Elek-
trični avtomobil-omnibus k vsem
brzovlakom in po potrebi. —
Velik park pretežno z eksotičnim
rastlinstvom. — Mirna, krasna
lega, nič prahu, kakor nalašč
za one, ki hočejo prijetno in
mirno preživeti nekaj časa v
Gorici. — Izborna kuhinja in
klet. — V hotelu je obsežna
knjižnica.

Stanovanja

Soba v najem

brez oprave se odda takoj. Vhod prost.

Natančneje se izve

v ulici Riva Piazzutta 11.

kot letovišca, meblirana ali ne se oddajo v najem v Rosenthalu. V bližini je krasen park in ribnjak, ki je vsem na razpolago. Krasni izleti in sprehodi brez cestnega prahu. Pre-skrbi se tudi vsa potrežba.

Ponudbe na: Fr. Waček, Rosenthal pri Gorici.

Potrtega srea javlja svojim dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je preselila v večnost naša ljubljena hčerka

Marica

danes ob 4 uri zjutraj, po kratki mučni bolezni v svoji nežni starosti 5½ let

Pozemeljski ostanki se pokopljejo 1. julija t. l. ob štirih popoldne začasno na goriškem pokopališču.

V Gorici, dne 30. junija 1904.

Ratica in France Čibej.

Mesto posebnega obvestila.

Št. 193.

Naznanilo.

Na mestni nižji realki v Idriji

se bodo upisovali učenci v I. realni razred

dne 10. julija in dne 13. septembra t. l.

od 9. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni. Učenci naj se oglase v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter prineso seboj kratni (trojni) list in obiskovalno izpričevalo. Sprejemni izpiti se bodo vršili 15. julija oziroma 16. septembra t. l.

Vpisovanje v pripravljalni razred dne 15. septembra 1904.

Na mestni nižji realki v Idriji ni treba plačevati niti šolnine niti drugih denarnih prispevkov.

V Idriji, dne 30. junija 1904.

Ravnateljstvo.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Nadzetstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbo po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1903. (v kronah): Članov 1777 z deleži K = 123.644. — Hranilne vloge 1.416.573 66. Posojila 1.471.650 42. Vrednost hiš 162.162 93 (v realnici so vredne več). — Rezervni zalog 70.125 85.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Hiša št. 70 na Grahovem pri Tolminu se proda iz proste roke. Hiša je prav blizu novograjene železnice in kolodvora, ter pripravna za kako obrt osobito za gostilno. Kupnina se lahko plača tudi v obrokih.

Pojasnila daje lastnik gosp. Franc Crobath, posestnik in trgovec v Kranju.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Eksport

Mizarska zadruga

Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo

naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena d. la.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Zastopstvo v Splitu ter Orijentu.

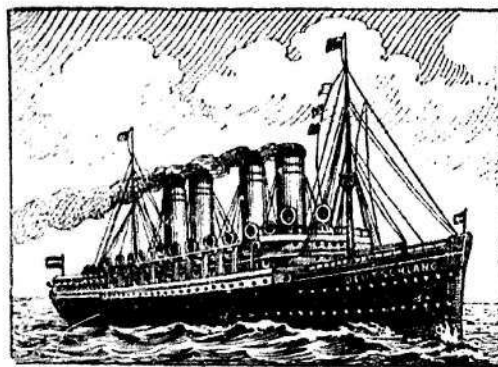
Cene zmerne, delo lično in solidno.

Sedaj gld. 60

zelo znižane

vozne cene v

Ameriko

Prej gld. 105

Ravno ista

vožnja in po-

strežba

kakor prej

Iz Ljubljane v Novi-York samo gld. 70

s prosto dobro hrano že v Hamburgu

v dežele: Pennsylvanija, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, Californija itd. toliko višje kotlikor je tarlna cena po ameriški železnici; s priznani najboljšimi parniki družbe

Hamburg - Amerika Linie

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje 20 kron are na moj naslov:

Fr. Seunig — Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Prosiva zahtevati listke!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nestelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranskišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno nizkih cenah

Pozor! Eno krono nagrade!

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojo št. 11.

Edina zaloga stavbnih nesteljev v Gorici.

Pocinkana žica za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najnove ameriške blaginje, da je kupil pri nju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Pozor! Eno krono nagrade!

niku, potem pa h kateremu redovniku, se tako dobro pripravita za zakon, kakor si ga želi duhovščina.

Ko se bliža Velika noč, hodijo mladeniči, dekleta, gospodarji in gospodinje po spovedne listke. Pri tej priliki je nagovor, nauk, delitev listkov in pobiranje doneskov. Vpeljal se je nekaj davek. Po Veliki noči hodijo duhovniki pobirati rudeče spovedne listke, ki so jih ljudje dobili od izpovednika v zameno s črnimi. Pri tej priliki se zopet dajejo darovi. — Blagoslovljajo se nove hiše, stare vsako leto jedenkrat, ženske po porodu itd. Ustanovljajo se razne bratovščine in ljudje se vabijo s prizniti k izpovedi vsaki drugi mesec. Naše ljudstvo, posebno ženstvo, je presinjeno skozi in skozi s tretjeredniškim duhom. Še celo gospodinje in hčere najboljsh družin tičijo do grla pod duhovniškim vplivom in žene prvih slovenskih naprednjakov se malo ločijo od navadnih tercijsk. Naše slovenske učiteljice se v svojih verskih nazorih malo ločijo od kmetkih gorskih tercijsk. Izjeme so med njimi zelo redke. Nolekna nima niti pojma kako blagodejno bi mogle vplivati na žensko izobraževanje, ko bi znale ustanovljati in voditi ženska društva; vabijo se v prostih urah raje za molitvijo rožnega venca, molitvijo določenih ur, kakor jih imajo tretjeredniki, z vzeženjem cerkvenih blazinic, s čitanjem nesanih romanov in zopet s tekanjem v cerkev, kakoršnega niti cerkvene zapovedi ne določujejo. Udane se bolj njih stanu nasprotnemu nego svojemu stanu. Če pojde po tej poti dalje, duhovščina utrdi med nami drugo državo v državi, in gorški Slovenci ostanemo za več sto let za drugimi narodi, ki se sicer varujejo hudega, delajo dobro, a se ne puste zaslužiti od duhovščine.

Z dežele. (O javnih plesih). — Javni plesi vedno bolj izgubljajo svoj surov in škodljiv značaj, kakoršnega so imeli nekdanj. Društva so pripomogla, da so postali javni plesi drugačni nego so bili nekdanj, ko je bilo z njimi združeno pijančevanje, pretepanje, zapravljanje denarja, zdravja in mladeniške ali dekliške sreče. Marsikateri mladenič in dekle sta na nekdanjih javnih plesih dobila kal boleznii in smrti. Surovo in spotakljivo vedenje ni bilo redko. Z društvi so se plesi ublažili in izgubili svoj pogubljiv značaj. Pri plesih zadnjih let se zapazuje dostojno in pametno vedenje. Naša mladina pleše nekaj kosov in se potem vrača s stariši domov. Stariši sami žele prilike, da se njih hčere seznanijo z dobrimi mladeniči. Tako priliko ponudijo plesi, ki so sami na sebi telovadba in nič napačnega, če se mladina varuje vsake škode s tem, da se držijo moralnih in zdravstvenih pravil. Reči se sme, da je za vsakega mladeniča njegovo vedenje proti ženstvu mera njegove olike. Če naša mladina tako pleše, izgubi ples svoj nekdanji škodljiv značaj.

Ples se ne da odpraviti in nadomestiti z drugo zabavo; treba mu je torej odvzeti

ono, kar vtegne škodovati. Naša mladina naj dobi od roditeljev in ljudskih odgovoriteljev potreben pouk, česa se je na plesih izogibati in zakaj se je treba marsičesa ogibati. Prav in lepo bi bilo od naše duhovščine, ko bi opominjala in svarila pred škodljivimi napakami, ki se res pokažejo na tem ali onem plesu, nespametno je pa, če tako gromijo s prizniti, kakor bi spadalo podeljevanje plesnega dovoljenja v njih področje, in bi moral vsak mladenič njih vprašati za dovoljenje, predno pogleda rudečelično dekle.

Laski duhovniki se v tem obziru ugodno ločijo od slovenskih. Oni vedo, da mora imeti mladina svoje zabave in jim plesnih zabav ne opisujejo kot nekaj grešnega. V „L' Ecco del Litorale“ sem čital: „Praznik na telovadnem trgu v korist penzijskega zaloga naše mestne godbe se je vršil sinoči in se je izborno posrečil vsled obilne vdeležbe ljudstva. Razsvitljava se je dobro posrečila, lepi ognji, metanje korijandolov in ovijajočih zvezd je bilo živahno; ples pa je trajal skoraj do dveh po polnoči...“

Pri naših kaplanih, ki jih občine redno in vzdržujejo, ne zapazimo take uljudnosti. Oni hočejo povsod v občini imeti prvo besedo. Če župan da plesno dovoljenje brez njih vedenja in odobrenja, jih lomi jeza in zanašajo prepire v liste ter napadajo zdaj enega, zdaj drugega občinarja, ki nima druge krivde na sebi nego to, da je razumnejši od kaplana in pozna svet in njegove potrebe bolje nego mlad jezuit. Pastir se zadirja proti svojemu gospodarju in redniku, ker ta neče biti njegova ovca v pravem pomenu besede. Taki so nasi kaplani in ljudstvo to trpi, — ker je slovensko. Nemci in Lahi ne poznajo v taki meri takih kaplanov, ker niso rojeni za hlapčevanje na svojem lastnem domu, ampak vodijo svoje občinske in gospodarske zadeve brez kaplanov!

Im koščanske županije. — (D dalje.) Zvita strast ima pa vno prirojeno in privlačno agilno moč v sebi, da izvabi še tako težko pridobljeni vinar iz zepa kmeta-trpina. O tem menda ne bo nikdo dvomil, kajti služijo v dokaz briške istine v sledečih dejstvih! Pod sedanjim žup. so se pojavile različne za obč. brezpomembne in naravnost škodljive pravde, katere so, žali-Bog, vzele jako žalosten konec za nas davkoplačevalce. Kaj, da je te pravde rodilo, slepa fanatična strast ali skrajna neprevidnost, se ne da tako z lahka premotriti, bodi si vzrok prvo ali drugo, in če tudi oboje, žalosten pojav teh in še hujši konec je vsekakor za obč. v ekonomičnem oziru. Dotične pravde pa izplačani stroški iz obč. blagajne, porabljene v agitacijske svrhe pri obč. volitvah, in gorostasna bolniška sfera J. in A. Simčič iz Vedrijana, so požrle občini nad 3000 K.

Kaj ne, da lepa svota ta! In „Goričin“ dopisnik si prizadeva na vse kriplje, na vsem tem za občino občutnem udarcu oprati zu-

župana v nerazsodni starašinstveni vodi. Greši pa se le vedoma, in starašinstvo, če je tudi kaj nevedoma sklenilo, ne more kot tako odgovarjati za čine, koje hoče dopisnik na rame istega zavaliti. Ne gredo nam iz spomina besede, katere je pri neki priliki župan izgovoril čes, da v starašinstvu je dovolj le par razumnih mož, ostalo naj bo le „pro forma“. In radi te proformirane snovi se je začela svojčas očitno umikati ona razsodnost iz obč. zastopa, kjer je bilo zato stališče silno težavno pod dobro znanim absolutizmom. Kdor se noče blamirati, mora se hoté ali ne hoté izogniti. Radi tega v nasi obč. upravi ne moremo na nikoga računati nego na župana. Pri nas ljudstvo ne jema v postev starašinstva, in povdarja se na sploh, da z ozirom na sedanje razmere prevladajoče od absolutizma, je pač škoda, da se sklicuje starašinstvo k sejam, ker s tem se povzroča občini le stroške, a župan je vse eno avtonomna obč. oblast. Zato sodeč po teh okoliščinah mora vsakdo priznati in to tudi dop. sami, da je le župana smatrati za vse škode, ki jih občina trpi, odgovornega. Županu se je prav lepo in komodno pravdati na račun občine, kajti vsaka njegova pot stane 8 K občino. Ako bi nič ne neslo, bi se gotovo vpošteval glas pametnih oseb. V pravdi z bivšim žup. Musičem bil je župan od strani g. Ant. Skolarisa opominovan, ker se je že naprej vedelo za nevspešni izid iste, naj bi opustil misel o pravnem nastopanju. Toda ta stvarilni za občino koristni Skolarisev nasvet ni nič pri županu izdal, ampak zabrusil je Skolarisu v obraz besede, kakoršne bi edino le njemu pripadale v tem pogledu. Na drugo pravdo s St. Ferjansko občino je bil enako župan od tamošnjega g. župana opozorjen — nič ni pomagalo. Istotako na tretjo o zadevi g. Ant. Mariniča iz Kojškega bil je župan opominjevan, enako nič ni izdaló! V ozir tožbe g. Franca Obljubek so bili opomini župana prav toliko, kakor bob ob steno. Glede četrte pravde v zadevi agitacijskih potrošnin pravi pa dop. v štev. 39. „Gorice“ sam dovolj značilno to-le; „Ko je prišlo do nove volitve, se je mnogo potrosilo za agitacijo — klor je denar založil, je hotel imeti po srečno končani volitveni borbi povračilo, iz tega je nastala ena pravda, v kateri je občina pogorela. A župan je ni sprožil, tudi zagovarjal ne.“ No, tudi zagovarjal — ne! Zakaj pa da — ne? Ali je to pravilno, ali to zakonito, da se iz obč. blagajne izplačujejo — taki zneski v agitacijske svrhe. In, če bi tudi kaj podobnega starašinstvo v svoji nezrelosti odobrilo, ali ni bilo mogoče, dobiti sredstva proti takemu protipostavnemu sklepu? Vneti občinski delavec in slednjic tudi gospodar bi nikakor pri enakih okoliščinah, ko gre za obč. blagor, ne mogel z mirno vestjo očesa zatisniti. Da pa je našim vzornim gospodarjem na obč. pojmu malo mar za obč. korist, dokazuje tudi dejstvo, katero je morda mogoče v skladu s prvim, da se je pod sedanjim

starašinstvom pripoznal neki znezek v izplačilo iz obč. blagajne nekemu A. V. kot potrošek v agitacijske namene. Ta zadeva je bila na dnevnem redu v neki obč. seji pod bivšim starašinstvom, toda možaki, ki so sedeli v tedanjem starašinstvu in katerim se sedaj spodičika od izvestne str. namenoma na perfiden način po famoznem dop. v „Gorici“ in „Pr. listu“ onih 14.000 K za agitacijske namene, h katerim se prihodnjič vrnemo, odbili so dotično neopravičeno prošnjo z opazko, da naj se zadevni prosilec obrne za povračilo do svojih kolegov, ki so bili baje v tesni zvezi z našim dopisnikom, njegovim varovancem žup. Ako je bil je žup. v tem slučaju storil svojo dolžnost v zmislu § 53. obč. reda, ne bi padel nanj sum gorjenega sorodnega slučaja. In vi, hinavci, hočete svoja umazana in občini škodljiva dejanja in nakane sedaj spodikati čistim našim možem. Ali seto ne pravi: „rečem ti, da mi ne porečeš!“

(Pride se.)

Iz Dornberga. (Konec.) Imate li sedaj dovolj dokazov o svojem katoliškem pastirvanju v Dornbergu? Moja vreča se pa še ni izpraznila. Še je mnogo, mnogo, pa vse ob svojem času!

Končam pa z g. Marinko.

Naše staro društvo je dobilo ves drug delokrog, kar je omenjeni mož začel v njem delovati. Vprizorilo je lansko leto nar. igro „Deseti brat“. Med tem je opazil, da društvo ni popolno, zato se je sam potrudil in svetoval, naj se pravila prenarede. To se je zgodilo. Kakor nam pravila kažejo že ime društva, ima to najboljši namen. Podpirati društvenike v slučaju bolezni, dajati jim potrebne čilva, (časopise in knjige), vaditi jih v glasbi in v telovadbi, to je namen društva. Ni li res lep? Društvo se je prav lepo razcvitalo pod takim vodstvom.

Kakor povsod, tako je bila tudi tu prva stvar gmotna podpora, če hoče društvo kedaj kaj doseči. Tudi tu se je mislilo to. Priredilo je društvo dva plesa, za pust in pa 1. maja. Imelo je še lep dobiček, tako, da ima sedaj, zraven vseh stroškov in tako mlado društvo čez 200 K gotovine. To je delo g. Marinke.

Videli ste, da društvo napreduje in tudi vsled koga napreduje. Začeli ste se jeziti na Marinka, pisati o njem razne laži in zasramovanje, žalili ga javno in njegovo družino. On je molčal, ker je vedel, da pišejo o njem klerikalci, pa je dovolj! On se ni hotel zagovarjati. Čemu neki, če je nedolžen. Vedel je, da mu ne more nikdo ničesar slabega očitati.

Klicali ste na pomoč višje oblasti, silihi njih, naj spravijo s polti tega moža. Mislili ste, da, če se vam to posreči, bi naše društvo ostalo na cedilu. Očitati ste mu javno take stvari, katere so njemu bile popolnoma neznane. Na pr. ples pri milinu. O tej zadevi (Dajle v prilogi.)

skozi oni dozdevni otok, kakor bi se bilo ustavilo za njim. Bila je nerazumljiva prikazen. Sedaj ni imelo nič več obroča, in njegovà okrogla plošča je dobila ostre konture. Podobno je bilo izgubljenemu, umirajočemu planetu, ki se je neodločno ustavil sredi tega kaosa...

Parnik se je bil sedaj ustavil, in plejada Islandcev ga je obsula. Od vseh ladij so prihajali k njemu čolni, majhni kakor orehove lupine, napolnjeni z bradatimi, čudno oblečenimi možmi.

Vsi so imeli kaj na sru, kakor otroci; nekateri so prosili zdravil za vsak ranje, neznatne rane, drugi obleke, tretji živeža, drugi so zopet prišli iskat pisem.

Nekaj je bilo tudi takih, ki so jih njihovi kapitani dali ukleniti v železa zaradi neposlušnosti; zdelo se jim je to nekaj čisto naravnega, ker so služili prej pri državni mornarici. In če je stari mojster, ki jih je bil uklenil, zarenčal nad njimi, naj se vležejo postrani, da se bo moglo mimo njih, so storili to pohlevno in ubogljivo, z nasmehom na ustnah.

Danes je bilo mnogo pisem za Islandce. Mej drugimi sta bili dve za »Marijo, kapitan Guermeur«, jedno za gospoda Jana Gaos, drugo za gospoda Silvestra Moan. Zadnje je bilo prišlo čez Dansko v Reickavick, in od tu s parnikom dalje.

»Vagmešter« je nekolikokrat segnil v svojo platneno vrečo, ko jim je delil pisma. Včasih se je moral pošteno truditi, da je prebral naslove, ki niso bili vselej pisani od večje roke.

Poveljnik je postajal nestrpen:

— Hitro, hitro, požurite se, barometer pada!

Nič mu ni bilo po volji, da se je nabralo toliko čolničev in ribičev krog parnika, kajti poznal je te kraje, da niso posebno varni.

Jan in Silvester sta imela navado, da sta brala skupaj svoja pisma.

Danes sta jih čitala pri luči ponočnega solnca, ki je sijalo tam na obzorju, podobno še vedno ugasli zvezdi.

Vsedla sta se v samotni kotichek, oklenila se drug drugega preko ram ter čitala počasi, da bi se jima vtisnila vsaka beseda, vsaka črka v spomin.

V Janovem pismu je zvedel Silvester nekaj novic o Mariji Gaos, svoji mali zaročenki; v Silvestrovem je čital Jan smešne dogodbe, s katerimi je znala babica Ivona tako izborna zabavati, in potem na koncu še nekaj, kar je bilo namenjeno njemu: — »Pa pozdravi mi tudi mladega Gaosa!«

Ko sta skončala, je Silvester obotavljaje se pokazal svoje pismo velikemu prijatelju, hoté se prepričati, mu je li kaj draga toka, ki ga je pisala:

— Kaj ne, Jan, kako lepa pisava!

Toda Jan, ki je dobro vedel, čegava je bila ta pisava, je obrnil glavo v stran ter zmignil z rameni, kakor bi hotel reči, da se mu nazadnje že preneumo zdi, da ga vedno spominja na to Marjetico.

Tedaj je Silvester skrbno zvil ubogi, zaničevani list, ga spravil nazaj v ovitek ter ga skril na prsi za svojo srajco.

— Gotovo, nikdar se ne vzameta... si je mislil, ves žalosten. — Toda kaj ima neki proti njej?...

... Zvonec na parniku je udaril polnoč. In onadva sta še vedno sedela tu in mislila na dom, na odsotne, na tisoč stvari, kakor v sanjah...

V tem hipu je večno solnce pomočilo svoj zlati rob v vodah ter se začelo zopet počasi dvigati.

In to je bilo jutro...

Drugi del.

I.

... Izpremenilo je bilo obliko in barvo, to solace islandsko, in začelo je ta novi dan s slabim jutrom. Sedaj je bilo prosto, brez tancic, in pošiljalo je velike žarke, ki so se vspenjali po nebu kakor puščice, označevaje bližnjo nevihto.

Nekaj dni sem je bilo zelo lepo; sedaj se je imelo to nehati. Veter se je igral nad strehami teh ladij, kakor da čuti potrebo, razpršiti jih ter oprostiti morje njihove navzočnosti; in začele so se razkrapljati in se umikati, kakor vojska na begu, — samo pred to grožnjo, ki je bila zapisana v zraku, glede katere se niso mogli več varati.

Vedno močnejše je pihalo, stresalo ljudi in ladje.

Valovi, sedaj še majhni, so se začeli poditi v vrstah, drug za drugim, ter se zbirati v gruče; s početka so se bili pokrili z belo peno, ki je bila videti na vrhu kakor sešita; pozneje je začelo pokati, pokazal se je dim; zdelo se je, da to vre, gori; — in šumenje je rastlo od minute do minute.

Na lov ni mislil nihče več; treba je bilo poskrbeti za ladjo. Vrvi so bile že davno pritegnjene. Podvizali so se vsi, da pridejo čim preje od tod. Nekateri so hoteli pravočasno uiti ter si poiskati zavetja v fjordih; drugim se je zdelo bolje, jadрати ob južnem koncu Islanda, iti na širno, prosto morje ter se izročiti vetrovom. Oboji so se še nekoliko videli drug drugega: tupatam so se še dvignila med valovi ležeča jadra, majhna, vsa premočena, utrujena, — toda držala so se še vedno po koncu, kakor tiste otročje igrače iz bezgovega osredka, ki se vedno na novo dvignejo, če jih položiš na tla in pihneš vanje.

Oblaki, ki so se bili zgostili na zahodnem obzorju v debelo gručo, kakor otok, so se začeli sedaj

bavi g. Marinka do popoldanskega vlaka ob 5 $\frac{1}{2}$, uri se vedel ni ničesar. Mladenci, tamburasi imajo tamburice in gredo, kadar se njim zljubi, v kako krmo igrati. Omenjeno nedeljo so si izvolili molin. In če so se med igranjem zavrteli mladi pari, to vendar ni nič slabega. O kakem plesu se pa tu ne more govoriti, ker kdor pozna zgorenjo pivniško sobo, si lahko takoj misli, da ni bilo nič. Najbolj se pa jezite, da se je to zgodilo na praznik presv. Trojice. Čemu? Jezite se malo tudi sami na se. Precitajte zadnji in predzadnji »Domoljub«. Dopis iz Sencurške občine pravi od 7 do 9 vrste: v Sencurju smo pa priredili na sv. Trojice nedeljo in naslednjo nedeljo veselico. V 4 vrsti istega dopisa se pravi: v Olsevu je imelo društvo veselico na belo nedeljo in naslednjo nedeljo. Saj niso to »liberalci«, ampak klerikalci, kateri se zabavajo na take praznike. V »Slovenca« tudi malo poglejte. Nedeljo in praznik se kje pleše ali, pametno zavrti. Če vi »kristjani«, lahko plešete, čemu bi mi ne, ker smo »liberalci«? Vam pa nima nihče kaj očitali, ker pri vas se ne pleše, ampak »zavrti — zabava« — vse pa posteno. Saj se vidi!

Kaj pa dalje? To presega že vse meje. Odlok pride na postajo: »V štirinajstih dneh se morate preseliti v Koper na postajo!«

Kakor strela je zadela ta vest ne samo g. Marinka, ampak vse nas. Mož je šel poizvedet za vzrok pr. nesilne, a zaman. Proč mora, on Slovan z dušo in telesom, on kateri bi bil dal za napredek svojega društva vse in je tudi mnogo žrtvoval časa in denarja. Njega torej izgubimo!

Zdi se mi, da je bilo nekaj vložnega nekam tedaj, ko sta obiskala g. Gregorčič in Berbuč naša dušna pastirja v Dornbergu!

Vresničila se vam je torej želja, vresničilo delovanje. Veselite se sedaj! Dornberg je naš »hudobnega duha«, sedaj bodo nebesa v Dornbergu. Glavno »napotje« se je odstranilo. Novo društvo propade, voditelja ni več.

O, ne! Mir ni prišel v Dornberg, ampak vojska. Dasiravno ga zgubimo, vendar živimo še in bomo delovali. »Napotje« vam ni še slo izpred nog, ampak pred noge. Društvo ne propade. Še imamo voditelje, še! Ti vam tudi že pokažejo, kako se deluje za društvo, da procvita. Ne bo dolgo, mora stati naše društvo trdno.

G. Marinka pa naj sprejme toplo zaupanje za delovanje društva toliko časa. Ostanite trdni! Tudi v Kopru je mnogo ledine med okoljanci za narodno delovanje! Tužna Istra tudi potrebuje buditeljev. Mi vas ne pozabimo, bodite uverjeni! Vaše ime nas bo spominjalo na moža, za katerega se moramo ovesti. In osvetimo se ne z noži, ne z bodali, ampak z delom. Delovali bomo, a ne brez vspeha. Zmaga bo naša in mora biti. Dornberg mora cveteti za vzgled vipavski dolini v napredku, v razumnstvu, v znanju, v svobodi.

razprostrati višje, in posamezni kosovi so se podili po nebu. Zdelo se je, da je ona gruča neizčrpna: veter jo je raztezal na dolgo in široko, in vedno na novo so se dvigali iz nje črni zastori ter zagrinjali jasno, rumeno nebo, ki je postalo sedaj hladno, črno.

In vedno močnejši, ta silni piš, ki je pretresal vse stvari.

Parnik je bil odplul proti Islandu; ribiči so ostali sami na nemirnem morju, ki je postajalo grozeče ter dobivalo strahovito barvo. Hiteli so, da se pripravijo na vihar. Razdalja med posameznimi ladjicami je rastla; skoro se ne bodo več videle druge druge.

Valovi, zviti kakor polži, so se podili, združevali, prekucovali drug čez drugega, vedno hitreje, vedno višje, in praznine med njimi so postajale vedno globočje.

V nekoliko urah je bilo vse zmedeno, vse izpremenjeno. Sinoči vse tako tiho, mirno, sedaj pa bi skoro oglušel od šumenja. Skoro zapazilo se ni, kdaj se je morje tako razburkalo.

In čemu ta slepa, brezkoristna izpremembra, ki se je tako hitro izvršila?... Kaka skrivnost slepega uničevanja!...

Vedno novi oblaki so se podili od zahoda sem, se koplili drug vrh drugega, v naglici, kakor bi se jim mudilo, ter zagrinjali vse v črno temo. Ostalo je samo še malo rumenih razpok, skozi katere je pošiljalo solnce še zadnje snopice bledeh svojih žarkov. Voda, ki je bila sedaj zelenkasta, je dobivala vedno več belih prog, bila je videti pisana kakor zebra.

Opoldne je bila »Marija« že vsa pripravljena za nevihto; luknje so bile zaprte, jadra zvitja; lahko in gibčno je skakala barčica čez valove; — zdelo se je, da se igra sredi nemirnega morja, kakor delfini, ki jim je nevihta v zabavo. Imela je samo še malo ja-

Društveniki! Delujmo naprej, saj vemo za kaj! Spali bomo p. smrti, sedaj je čas za delo. Čas je zlato — torej! Niti en dan se ne sme izgubiti. Če hočemo pa kaj doseči, bodimo vedno edini. Prepričajte se najde med nami prostora. Torej edinstvo nam bodi za sedaj poročstvo in zastava zmage! Prepričajte se sovražniku.

G. kaplan! Sedaj veste, na čem stojimo. Voditelja ni. Društvo je mlado. Sedaj je čas! Rujte — morda se vam posreči razpršiti malo četico. Morda nočete?! Agitirajte, saj vas izberemo morda celo za predsednika? Morda? Zakaj pa ne? Oni je bil tujec — »Japonec« itd. Kaj ste pa vi? Alo! Korajža! Morda ho. Na svetu je vse mogoče! Amen.

Konec za sedaj!
Društvenik naprednega društva
v Dornbergu.

Domache in razne novice.

Gg. naročnikom. — S tekočim mesecem smo stopili v drugo poluleto, na kar opozarjamo prizadete gg. naročnike s prošnjo, da plačajo drugo poluletno naročnino, oziroma da poravnajo zastalo.

Premeščeni je avskultant gosp. dr. L. Jero vsek iz Gorice k višji sodnji v Trst.

Promeščeno je v orožniški službi. — Orožniški stotnik g. Oskar Huber, poveljnik tukajšnjega oddelka, je premeščen v Pulj, iz Pulja pa pride v Gorico stotnik S. Piantoni.

Pripravljanje gorških »Sokolov« na vsakokolski zlet. — Sinočnja skupnja za redovne vaje se ni mogla vršiti vsle slabega obiska. Mesto včeraj je vaja danes. Vaje so potem se tri: 8. — petek, 12. — torek in 15. — petek, vsakokrat točno ob 8 $\frac{1}{2}$. Kdor se vseh teh vaj ne udeleži, ne sme na zlet v društveni obleki.

Sklep šolskega leta. — Na gimnaziju skonča šolsko leto dne 9. t. m. Dne 10. t. m. prično ustni zrelostni izpiti. — Na realki bodo imeli sklep 13. t. m. — Ženske izobraževališče z vadnico je skončalo šolsko leto včeraj.

Koncert v hotelu »Südbahn«. — Preteklo soboto je bil koncert polne vojaške godbe v parku hotela »Südbahn«. — Na vrtu tik parka pa je imela »Ginnastica« tudi koncert po pristno laškem vzorcu. Vsi gostje v parku so bili priče izzivajoče tendence na oni strani pregraje. »Viva Trieste« so svirali trikrat zapored, »Legino« koračnico pa še večkrat med vrščem otročaje in otrok, katerih je bilo ondi vse polno. — Vojaska godba na tej strani pa je svirala tudi več slovanskih komadov, med temi tudi Parmovo »Mladi vojaki«. — Našega občinstva je bilo premalo. Prihodnjo soboto bo zopet koncert.

Veselica v Solkanu v nedeljo je skončala v popolno zadovoljnost navzočega občinstva, in jo sme Solkanski »Sokol« zapisati med dobre vspehe svojega delovanja. Prihiti je v Solkan sodelovat tudi Gorški »So-

kol« v lepem številu z zastavo na čelu. Glavna točka veselice, telovadba, je vzbujala občno pozornost. Nastopilo je na lepo okinčanem prostoru g. Al. Mozetiča 48 Sokolov ter izvajalo proste vaje dovršeno, na orodju so nastopale 4 vrste po 7 telovadcev. Telovadilo se je na sploh dobro.

Pokazalo se je, da Solkanski »Sokol« vrlo dobro napreduje ter ima na razpolago unete požrtvovalne mlade moči, ki pač delajo čast »Sokolu« in dvigajo z društvom ugled našega lepega Solkana. Že lani smo povdarjali velik pomen Sokolstva za našo okolico, danes povdarjamo to z nova, v svesti si, da le mladina, v katere zdravem telesu biva zdrav duh, je naša nada za bodočnost.

Srečkanje in šaljiva pošta je bila prav animirana, kakor je tudi na sploh potem vladala velika živahnost pri plesu ter po družbah na prijaznih vrtovih.

Kar se tiče udeležbe, je bila ista prav zcatna iz mesta, čudili pa smo se, da je bila tako neznatna od strani domačinov! Kje tiči vzrok?

Vladni komisar v kojsčanski županiji. — Dolgo časa se že pletejo čudne reči po kojsčanski županiji, v katerih sredi stoji župan pl. Reja. Obsirno in temeljito je vse popisano v dopisih iz kojsčanske županije v »Soci«. Župan se je bil osokolil ter je zahteval revizijo računov pa se med drugim nepremišljeno obregnil ob dvornega svetnika grofa Attemana. V deželnem odboru sta mu sicer Berbuč in Gregorčič izposlovala »sijajno zadoščenje«, ali temu »zadoščenju« je sledil pomemben čin: okr. komisar baron Baum je imenovan upraviteljem v obsirni kojsčanski županiji do novih volitev. — Kakor znano, je manjšina znala modro prepričati izvolitev župana. To pa še druge reči so privedle končno do tega koraka, da je šel v Brda vladni komisar, katerega so se nekateri tako bali! — »Gorica«, kjer so toliko pisali za župana Reja, molči o vsem tem trdovratno. Tega neče povedati, rajši prinasa druge »pravce«. — Sedaj je končno upati, da zmaga pravica! Za pravico in pametno gospodarstvo gre, nič za drugo. Tega pa je županija krvavo potrebna!

O deželni norišnici je napisala »Gorica« dva dolgovozna članka brez smisla, brez vsake resnosti. Falzificirala je važen stavek v naših člankih, iz te falzifikacije napravila dolge zaključke, potem hoče nas smešiti, in končno se zaleti po stari navadi v Gabrščeka, ki pa ne stoji v nikaki zvezi z našimi članki o dež. norišnici, ker jih ni ne pisal, ne inspiroval. — To je polemika, pristna klerikalna polemika! — O tisti slavni komisiji, ki je romala po svetu ter tako imenitno vršila svoje delo, kakor smo povedali, »Gorica« trdovratno molči, kakor se tudi sploh neče spustiti v nikako resno diskusijo o tem tako važnem vprašanju, kar pač kaže, da ima slabo vest članek v »Gorici«! Radi tega skače od predmeta proč, zavija ter slepari. — O deželni norišnici spregovorimo še,

da pokažemo v pravi luči člankarja v »Gorici« in da javnosti ostane v spominu, kako se gospodari v naši deželi.

Na vojaško inšpekcijo je prišel včeraj v Gorico generalmajor Karol pl. Manussi, poveljnik VI. brigade.

Planinci in prijatelji slov. planinstva! — Tržaška in ajdovsko-vipavska združnica slov. planinskega društva priredila 9. in 10. julija velik izlet na Čaven in Kucelj, gore, ki slovijo daleč na okrog po svojem razgledu in bujni flori. Odvet bi bilo opisovati zlasti Kucelj, čegar 1239 m visok vrh nudi planincu prekrasno panoramo. Adrija, na kateri je možno s prostim očesom slediti zibajočim se ladjam, kršna Istra, z Učko in razorano svojo obaljo, zelena Pivka s Snežnikom, rodovitna Furlanija z oglejskim stolpom, Benetija s svojimi lagunami leže pod nami v vsej raznolikosti, v vsem veličastvu. Turistu najljubši spomin z gora — bela planika cvete v izobilju. Rojaki, pridružite se nam in ob krasoti tega koščeka slov. zemlje, naučite se srce živeti ljubezni do nje, prepričanja, da boj, ki ga bijemo, branec našo domovino potujčenja, ni le časten, temveč tudi — hvaležen.

Oddaljenim udeležnikom svetujemo, da prispe v Ajdovščino z večernim vlakom. Tu lahko prenoče, ali pa krenejo po malem odpočitku že istega večera do Predmeje, kjer se nahaja hospic. Pot je zložna, tako, da se lahko popolnoma varno popelje do Predmeje. Nudi se torej prilika tudi damam trgati lastnorčno planike brez posebnega truda in nevarnosti za nežne nožice.

Povrativši se s Kucelja, odpočijmo se v hospicu g. Jelencic. Točilo se bode vino in pivo, na razpolago bodo mrzla jedila, — juho in meso naročiti bode seveda prej. Radi tega prosimo vse udeležnike, da nam javijo udeležbo vsaj do petka, ker le tako bode možno poskrbeti pravočasno in zadostno prenočišča, postrežbo, vozove in ako ne bomo preveč trudni, tudi — planinsko godbo.

Opomnja: Natančni opis Kucelja, Čavna, i. t. d. je v 4. številki letošnjega planinskega vestnika.

Na veselo svidenje in planinski pozdrav!
Odbor.

Nadvojvoda Leopold Salvator se je pripeljal v nedeljo z vlakom iz Trsta v Gorico kot navaden potnik v drugem razredu. Izstopil je v Gorici v hotelu »Central«, kjer je prenočil, drugo jutro pa odšel v Pulj.

Zopet laški dolavci! — Nekateri ki delavci v Štanjelu na Kraš. se obratili do laškega konzula v Trstu, naj jih varuje pred domačim prebivalstvom, češ, da so jih napadli in tepli. — Najbrže so tu vmes zopet kaki junaki iz Abruci! (Dobil smo o tem neko poročilo, pa je nejasno, prosili bi kakega tamk. našega somisljenika za zanesljivo poročilo!)

Tombola na Travniku 29. p. m. je dala čistega dobička 2515. 94 K. Dohodkov je bilo 3753.20 K, izdatkov 1217.26 K.

derce razpeto ter »bežala pred nevihto«, kakor se izražajo mornarji.

Nebo je postalo čisto temno, zaprt, dušek, obok, — tupatam prepričen s še bolj črnimi madeži brez pravih oblik. Podobno je bilo skoro nepremičnemu sloopju, in treba je bilo dobro pogledati, da si razloči tisto divje vrvenje tam gori: velike sive cunje so hitele čez nebo, in vedno nove so prihajale na njihovo mesto tam izza obzorja; videti je bilo kakor da izvirajo tam teme, razprostiraje se kot brezkončno zagrinjalo...

»Marija« je bežala pred nevihto, bežala je, vedno hitreje; — in tudi nevihta je bežala — kakor pred neko strašno skrivnostjo. Veter, morje, »Marija«, oblaki, vse je bežalo v divjem, blaznem begu v isti smeri. Veter je divjal najhitreje; morski valovi, težji in počasnejši, so hiteli za njim; in sredi te zmešnjave se je sukala »Marija«. Valovi so jo preganjali, vspenjali se po njej s svojimi belimi glavami — jo dosegli ter hiteli dalje — in ona se je vselej izvila njihovemu objemu, ker so izgubili nekaj sile v široki poti, ki jo je puščala »Marija« za seboj.

Čudno! Sredi te gonje je ohranila ladjica svojo gibčnost in lahkoto ter hitela brez težave in brez napora dalje. Kadar se je dvignila visoko na valove, se je zgodilo to brez sunkov, kakor da bi jo bil veter nalahko vzdignil; kadar se je spustila navzdol, je bilo čutiti samo neznatno trepetanje, kakor v »ruski gugalici« ali v sanjah, kadar se nam zdi, da padamo. Zdelo se je, da drči v nasprotni smeri z valovi, ki so drveli dalje ob njej. Kadar je treščila v globine med valovi, se ni nič poškodovala; vode so jo skoro zagrnile, pa je niso niti zmočile, kajti hitele so dalje z drugimi vred — hitele so ter se razpršile v nič, kakor dim...

Tu doli globoko med valovi je bilo še bolj temno, in vselej, kadar je odhitel jeden val dalje, je bilo videti zadaj drugega, še večjega, ki se je zdel zelen v prosojni svetlobi ter se približeval naglo, v divjih skokih, kakor bi hotel reči: »Čakaj, da te dosežem, in pogoltnem!«

... Toda ne: samo dvignil jo je kvišku, kakor bi dvignil pero na svoje rame; in čutiti je bilo, kako je skoro nalahko zdrsil pod ladjo dalje, peneč se in gromječ kakor divji slap.

In tako je šlo dalje, vzdržema, vedno silneje. Valovi so prihajali drug za drugim, vedno večji, v dolgih vrstah, kakor gorovje, čegar doline začenjajo vzbujati strah. In vedno bolj divja je postajala gonja, nebo vedno temnejše, šum vedno glasnejši.

To je bila že zelo nevarna nevihta, in treba je bilo čuvati. Toda da je le spredaj toliko prostega morja, kamor jo moč bežati brez nevarnosti!... In potem, ravno »Marija« je ribarila letos najbolj daleč na vshodu izmed vseh islandskih ladjic; in tako jo je ta breg proti vzhodu samo približal domu ter jej prikršal pot.

Jan in Silvester sta stala na krmilu, privezana krog pasu. Pela sta še vedno svojo pesem »Jean-François de Nantes«; pijana od nagle vožnje sta pela in se smejala na ves glas, toda sama nista več čula svojih glasov sredi vsega tega trušča, samo prijetno se jima je zdelo, in pela sta proti vetru, da jima je sapa pohajala.

Guerneur je pomolil parkrat svojo kosmato glavo skozi luknjo, kakor hudič iz škatlje, ter vprašal:

— No, fanta, ali se vama kaj tresejo hlače?

O ne, prav nič se jima niso tresle, gotovo ne!

Strahu nista poznala, in vedela sta dobro, kaj imata storiti, poleg tega sta zaupala na svojo ladjo in

Svilodil. — Na letošnjem sviločnem trgu v Gorici je bilo prodanih 54148 kg svilodov. Srednja cena 2 K 20 v.

Deset let star morilec. — Na Humu v kojsčanski županiji bivata precej blizu druga pri drugi družini Kumarjeva in Persoljeva. Kumarjevi imajo 10 let starega dečka Antona, ki je podvržen nagli jezi, je poreden otrok, pa nič ne uboga. Igral se je s 3 leta starim sinčkom družine Persoljeve, po imenu Franc. Pri tem mu je nagajal, da je začel otrok jokati. Mati je slišala ter prisla pogledat, kaj je. Ko je videla, da gre za neke igrice, je rekla Kumarjevemu, da jih mora prepustiti malemu Francu. To je storil, ali z jezo v srcu. Potem pa je sklenil, maščevati se. Priblizal se je Francu s sladkimi besedami ter ga spravil precej daleč od hiše. Tam pa se je lotil otroka ter ga začel bititi po glavi s pestjo, kar se je dalo. Otrok je začel jokati na vso moč. Mati je to čula, tekla proti onemu kraju, odkoder je prihajal jok, ter našla svojega sinčka na tleh krvavega, kri mu je tekla iz ust. Nesla ga je domov, ali vsa skrb ni pomagala nič, kajti deček je v soboto umrl.

Kako je obdeloval Kumarjev Persoljevega dečka, o tem so razne govorice. Pravijo, da ga je bil s kamenjem po glavi, drugi, da ga je tolkel z glavo ob zid, tretji, da je tolkel z dečkovo glavo po kamenju.

C. k. okrajno glavarstvo v Gorici razglasa, da bodo (v namen političnega obhoda in eksproprijacijske razprave glede podrobnega načrta radi izvršitve varijante v km 85-5 do km 86-5 črte Podbrdo-Gorica) na občinski uradih v Podgori in v Solkanu razloženi od 26. junija do vstetega 9. julija nastopni pripomočki: 1.) načrt na zemljiški odkup, 2.) izkaz zahtevanih zemljišč in pravic, 3.) izkaz imen in bivališč onih, katerih zemljišča ali pravice se imajo razlastiti. V te pripomočke more vpogledati vsakdo ob navadnih uradnih urah. Ustmene ali pismene prigovore je predložiti okrajnemu glavarstvu v Gorici tekom gor. navedene razpoložne dobe.

To je veselje! — Znano je, kaj je počel kaplan v Dornbergu z bivšim tamkajšnjim postajenatelnikom Marinko. — Po „Prim. listu“ in „Gorici“ so lagali klerikalci o njem, obrekovali ga, psovali, grdili prav „po krščansko“, zaletavali se v njegovo družino, tako podlo, kakor morejo le izprijene klerikalne duše, no, končno so pomagali še „visji“, in rezultat je bil ta, da je bil gosp. Marinka prestavljen. — Pregarjali pa so ga edinole radi tega, ker je bil mož značajan in ker se je v svojih prostih urah gibal tudi med onimi Dornberžani, ki niso klerikalci. Tega ni mogel trpeti kaplan, zato je ril in ril, in dosegel svoj namen. — Seveda če bi bil hodil g. Marinka v farovž h kaplanu, poslušat njegove čenčarije, če bi bil vodil Marijine hčere pod pazduho po Dornbergu ter se kaplančeku na 100 korakov naprej odkril pa če bi bil sodeloval pri „Sv. Neži,“ potem

seveda bi bil vzoren katoliški mož, katerega bi se ne smelo prestaviti iz Dornberga!

Nas dopisnik iz Dornberga pravi, da sta imela baje pri premeščenju svoje roke vmes dr. Gregorčič in Berbut. Že mogoče, saj za tako „elo“ sta hitra, za koristno pa strašno počasná!

In ker je šel g. Marinka iz Dornberga le radi podlih denuncijacij, radi lažij in obrekovanj, s katerimi so ga obsipali ter črnili pri ravnateljstvu železnic, je zavladalo strašno veselje v „Gorici“. Ker so pregnali slovenskega uradnika in zavednega moža, živijo rajsko veselje. Če bi prišel Nemec v Dornberg, bi jim bilo prav, samo slovenskega neklerikalca ne trpijo. — Če se tako dela, potem ima vodstvo železnic pač lahko stališče glede nastavljanja nemških uradnikov, češ, saj Slovence preganjajo, dajmo jim Nemce. Take so zasluge klerikalcev, tako je njihovo „narodno delo!“ In nad tem imajo svoje veliko veselje po „Gorici!“

Od kapi zadet. — V soboto je umrl nagloma pri delu na gradnji bohinjske železnice beneški Slovenec Valentin Hvalica. Zadel ga je kap pri delu; padel je in umrl.

Slepar. — Dne 5. maja so bili aretirali v Gorici 36letnega R. G. Mayerja iz Temešvara, ko je prošil na policiji dovoljenja, da sme igrati na kitaro, ker je imel dokumente ponarejene. Po prestani kazni so ga pridržali še v zaporu ter se informirali o njem. Zvedelo se je, da je bil Mayer uradnik v ogerskem ministerstvu, pri financi ter da je star slepar. Ponarejal je akte, dokumente, ter bil kaznovan že nad 5 let ječe, potem je ponarejal kupone raznih bank za znatne zneske. Iskala ga je ogrska policija; sedaj pa so ga končno našli.

Skakati na vlak, ko se že premika, je strogo prepovedano, ker je skrajno nevarno. Te dni je skočil na vlak v Gorici neki Andrej Čekuta, zidar iz Moše, ali hitro so vstavili vlak ter zasilili Čekuto, ki bo kaznovan.

Ukraden blekclj. — Trg. pomočnik M. Mozetič je pustil svoje 240 K vredno kolo v vezi stare sodnije v Šolski ulici. Ko se je vrnil, ga ni bilo več. Tat je neznan.

Nast v Gorici! — Ljudje si marsikaj izmislijo, in te dni je prišlo nekomu na misel, raznesti po mestu novico, da biva v Gorici bivši laski minister slepar Nasi, ki je bil ubežal v Švico. „Novica“ je dobila dosti vernih poslušalcev, in marsikdo je šel te dni mimo hotela „Treh kron“ radoveden, če zagleda Nasija, o katerem se je govorilo, da biva v tem hotelu. — Seveda je bila pot brezvspešna, ker Nasi živa najbrže še vedno čisti zrak švicarskih gora.

Tatvina v Podbrdu. — Neznani tatovi so bili zopet udrli v prodajalnico Muniho v Podbrdu. Ukradli so 600 K ter raznega blaga, potem pa jo odkurili. Zraven prodajalnice je spal hlapec za varuha, ali se niti zbudil ni, ko so kradli. To je že tretja tatvina v tej prodajalnici v kratkem času.

V trebuh vstreljen. — Med ribicema Z. Magrinom in Jak. Azzanom v Trziču so bili že dolgo prepiri, sploh sta se obe družini gledali grdo. Vedno je bilo prerekanje in zmerjanje, zlasti od strani žensk. V nedeljo zvečer je sedel Magrin v gostilni. Azzan Jakob je stopil k oknu, njegov brat Avgustin pa vstopil v gostilno. Ko je videl Magrin Azzana pri oknu, je potegnil revolver ter ga vstrelil v trebuh. Magrina so aretirali, pri tem ga je uderil Avg. Azzan s stolico in s kamenjem. Tudi tega so aretirali, pomagali so vojaki. Jak. Azzana so poslali v Trst v bolnišnico.

Konji so se splašili. — Gospa Nordiseva iz Gorice je naričila v soboto v Kobaridu kočijaža, naj gre z vozom proti Tolminu. Ta je šel, ali ko je prišel malo ven iz Kobarida, pa so se splašili konji ter začeli bežati. Voznik je padel z voza v jarek, konji pa so tekli ter prišli v Tolmin, ranjeni na nogah in straneh. Tam so jih vstavili. Kasneje je prišel tudi voznik z zlomljeno desno roko.

Poskušen samomor. — 23letni Anton Čuka iz Podgore je hotel skočiti z železniskega mostu v Sočo. Bil je malce pijan, in vinski duhovi so ga bili tako premotili, da je hotel storiti konec svojemu življenju. Ali k sreči je bil blizu Jos. Bizjak iz Podgore, ki je vjel mladeniča za noge. Prihitel je še nekdo drugi, nakar je bil rešen Č. Redar Krapež ga je peljal potem domov. Na vprašanje, zakaj si je hotel vzeti življenje, je rekel, da odgovori drugi dan.

Med domačin in laškimi delavci v Barkovljah pri Trstu je prišlo v ponedeljek po prerekanja radi tega, da prihaja k nam vedno več laskih delavcev. Neki Lah je hitro potegnil nož ter napadel z njim nekega domačina. Ta je pobegnil, Lah je tekel za njim. Pred gostilno Kocjančičevo je zadel politerski kozarec za pivo Loha v glavo. Padel je z razbito črepinjo nezavesten na tla. Ranjen je nevarno. Zapri so nekega tovarisa njegovega, ker je šel s sekiro nad domačine, ranitelj pa je baje neki Praselj s Kontovelja, katerega so tudi prijeli.

Nesrečna kmetica. 50-letna kmetica Katarina Kravos, doma iz Ajdovčine, je bila prišla v nedeljo v Trst, a le malo je manjkalo, da ni našla smrti. Podrl jo je tramvajski voz, a k sreči si ni storila nič hudega razven male praske na desnem kolenu in par drugih prask na desni roki.

Postojanski salonski orkester priredi koncert v nedeljo dne 10. julija 1904. v salonu „Pri Kramarju“ v Dol. Logatci.

Čisti dohodek je namenjen za zgradbo „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani.

Srebrna tobačnica je bila zgubljena preteklo nedeljo od Gorice proti Št. Petru. Kdor jo je našel, naj se oglasi v našem upravištvu.

Listneca. — Raznim gg. dop.: Prihodnjič.

Rogaški templjev vrelc daje tek, pospešuje prebavo in uravnjuje redno stolicu.

Razgled po svetu.

Novije vesti s bojišča. — Poročilo, da so vzeli Rusi dalinski prelaz, je neresnično, res je pa, da ovira globoko blato prevažanje topov in hrane na prelaz. Baje so zasedli prelaz Japonci. — Operacije v Mandžuriji so vstavljene vsled strašnega deževja, ki je vse preplulo. — Iz Berlina poročajo, da vsi prelazi ob bojišču so v rokah Japoncev, tudi dalinski prelaz. — Japonci so odbili baje ruski oddelek od prelaza Motien.

V obrambo zagreškega vseučilišča. — Dne 30. junija se je vršil v Zagrebu shod dijaštva, na katerem je bila vsprejeta resolucija, ki pravi, da hrvatsko dijaštvo z največjo simpatijo podpira prizadevanja tovarisev iz Istre in Dalmacije po popolni reciprociteti zagreškega vseučilišča z avstrijskimi visokimi solami. Zato pozdravlja hrvatsko dijaštvo naredbo vlade avstrijske kakor korak v dosego popolne enakopravnosti. Preko denuncijacije dunajskih dijakov prehaja hrvatsko dijaštvo z zaničevanjem, ker so isti na neakademichen način zalili čast hrvatskega vseučilišča. Na shod je prišla tudi pozdravna brzojavka srbskih visokosolcev v Belemgradu. Na zaključku je izrekel rektor dijakom priznanje na dostojanstvenem vedenju, in to tem bolj, ker so bili napadli na hrvatsko dijaštvo taki, da so jih morali ogorčiti. Hrvatski dijaki so dokazali, da Hrvatje niso nikaka inferijorna rasa.

Davek na železniške vozne listke je v lanskem t. j. prvem letu svojega obstanka, dal skoraj 16 milijonov kron. Na posamezne železnice se ta davek tako-le razdeli: Avstrijske državne železnice so prejele 7-7 milijonov kron, južna železnica 2-83 milij., cesar Ferdinandova severna železnica 2 milij., avstro-ogrške državne železnice 1-57 milij. in severno zapadna železnica 1-04 milijonov kron.

Rim proti glagollet. — Iz Šibenika javljajo, da je rimska kurija odbila prošnjo tamkajšnje občine za dovoljenje glagolske mase na praznik sv. Cirila in Metodija. (Ta odlok je utemeljen z motivacijo: „che non si ripetano periodicamente le eccezioni“ (da se izjeme ne ponavljajo periodično). Ta rešitev rimske kurije je silno razburila prebivalstvo.

Tudi iz Spljeta je prišla vest, da je rimska kurija tam prepovedala na praznik sv. Cirila in Metodija staroslovensko maso, kar je bilo do sedaj vsako leto v navadi.

Edgard Rascovich umrl. — V nedeljo ob 8. uri zvečer je umrl v Trstu po dolgi bolezni Edgar Rascovich, drugi podpredsednik mestnega sveta v 65. letu starosti. Rascovich je igral skoraj skozi 40 let znatno vlogo v tržaškem javnem življenju ter je pripadal skrajno-radikalni italijanski stranki.

Ko je leta 1858. nastala vojna med Avstrijo, Italijo in Francijo, je šel Rascovich v Italijo, kjer je stopil v Garibaldijeve čete. Po končani vojni je ostal v Italiji ter se povrnil v domovino še le leta 1862., ko so bili pomiloščeni politični begunci. Rascovich je pripadal vedno v mestnem svetu intransigentni italijanski stranki. Pokopali so ga na obč. stroške.

na moč svojih rok, pa tudi v varstvo kamenite Device, ki je že štirideset let spremljala ladjo proti Islandu ter že tolikrat plesala ta divji ples, smehljaje se vedno z istim nasmehom izmed svojih ponarejenih ovetlic...

Jean François de Nantes;
Jean François,
Jean François!

Videlo se je le malo naokrog; v daljavi kakih sto metrov se je izgubljalo vse v črni, nedoločni temi in v belih, penečih se grebenih, ki so se vspenjali kvišku ter zapirali razgled. Človeku se je zdelo, kakor da se nahaja sredi zaprtega, vedno se izpreminjajočega prostora; vse se je zdelo pogreznjeno v tisti vodeni dim, ki se je drvil kakor megla s čudovito lihostrojtja tja čez morskoro ravan.

Toda od časa do časa se je posvetilo med oblaki od severozahoda, odkoder je pihal veter: tedaj je padel na vode trepetajoč svet; dolg svetel trak se je razprostrl nad belimi, razburkanimi grebeni, in nebo se je zdelo tedaj še temnejše. To je bil žalosten pogled, ki se je odprl očem pri tej svetlobi; mornarjem se je moralo stisniti srce, kadar so so jim za trenutek pokazale temne daljave: videli so vsepovsod isti kaos, isti divji boj — tja do najskrajnejših neizmernih horizontov in še dalje v brezkončnost: groza ni imela mej, in bili so sami, zapuščeni med nebom in vodo!

Od vseh stranij je donel divji vrišč, kakor skrivnostna predigra, oznanjajoča konec sveta. Čuti je bilo tisoč glasov: visoko v zraku je piskalo in vršelo, in ti glasovi so se zdeli skoro oddaljeni, ker so bili tako silni; to je bil veter, velika duša vsega tega nereda, skrivna moč, ki je vse vodila. Ti glasovi so vzbujali strah, ali hujši so bili še oni drugi, bližji in bolj matrilijalni, bolj grozeči, ki so prihajali iz globin, izmed

nemirnih voda, ki so se dvigale in zopet padale, kakor da so na žarečem oglju...

In vse to je naraščalo, vedno silnejše.

Morje jih je začelo zagrinjati, »požirati«, kakor so se izražali med seboj. Spočetka neznatno, potem pa so padali na ladjo celi kosovi vode, z vso silo, kakor bi hoteli vse razbiti. Vedno više so se vspenjali valovi, dosegali blazno višino, a bili so raztrgani, bilo je videti, kako so visele od njih zelenkaste cunje, katere je pršil veter na vse strani. Težke vodene mase so padale na mostič, in »Marija« je vstrepetavala pod njimi kakor v bolečinah. Sredi teh gostih belih pen, ki so se kadile nad vodo, ni bilo razločiti ničesar več; kadar je veter močnejše zatuli, jih je bilo videti, kako so drvele v gostejših kosmičih, — kakor v poletju, ko se dviga prah za kolesi. Tudi debel dež, ki se je vsul, je padal čisto poševno, skoro vodoravno, in vse to je piskalo in zbadalo v obraz kakor ostre igle.

Ostala sta na krmilu, privezana in trdno oprta, oblečena v posmoljve jopiče, ki so bili trdi in svetli kakor koža morskega soma: krog vratu in za pestmi sta jih trdno zadržila s smolastimi vrvicami, da ni mogla voda vhajati vanje. Voda je curljala od nju, in kadar je padla z veliko silo, sta upognila hrbte ter se uprla z nogami, da ju ni prevrnilo. Koža na njunih licih je gorela, in vsako minuto jima je pohajala sapa. Kadar se je vsula velika množina vode na nju, sta se spogledala — ter se nasmejala, ker se je nabralo toliko soli v njunih bradah.

Toda ta divji boj, ki je ostal vedno na istem višku, je postal sčasoma zelo utrudljiv. Človeška in živalska jeza se ukroti in hitro poleže; — toda noče se utolažiti srd mrtvih stvari, ki nima ni v roka ni namena, skrivnosten kakor življenje in smrt.

Jean François de Nantes;

Jean François,

Jean François!

Od njunih usten, ki so postale blede, je še vedno prihajala pesem, toda brez zvoka, ponavljala sta jo mehanično od časa do časa. Ta divja hitrost in ta brezmejni ropot sta ju upijnila, in naj sta bila le mlada, zobje so jima sklepetali mrazu in njun smeh se je začel nenaravno počiti; njune oči so začele pešati ter zrlle nepremično izpod pekočih trepalnic. Stala sta kakor dva mramornata stebra, privezana na krmilo, ter izvrševala, kar je bilo treba, ne da bi kaj mislila na to, samo ker so bile mišice tako navajene. Od las jima je teklo, usta so se jima krčevito stisnila. Postalata sta čisto drugačna, skoro podivjana.

Nista se več videla, imela sta samo še zavest, da sta tu, drug ob drugem. V nevarnejših trenutkih, kadar je vstala tam zadaj nova, strašna vodena gora ter treščila z vso silo na ladjo, tedaj sta nehote dvignila jedno ali drugo roko ter se pokržala. Mislila nista na nobeno stvar več, ne na Marjetico, ne kako drugo žensko, ne na ženitev. To je že predolgo trpelo, misli so jima pohajale; omotica, ki jima je prišla od šumenja, utrujenosti in mrazu, je potemnjevala vse v njunih glavah. Bila sta samo še dva otrpla mesena stebra, ki sta vladala krmilu, dve krepki živali, ki sta se držali tu instinktivno, da ne pogineta.

II.

... Bilo je v Bretaniji, v drugi polovici septembra, nekega že precej hladnega dne. Marjetica je korakala čisto sama čez ploubazlansko planjavo v smeri proti Pors-Even-u.

(Dalje pride.)

Štrajk zidarjev v Trstu končan. — Nekaj časa je trajal štrajk zidarjev v Trstu. Sedaj je končan. Pogodba med zidarji in stavbenimi podjetniki je v glavnem taka:

Pogodbe na akord se odpravijo. 1.) V mesecih decembru in januarju traja dnevno delo 8 ur, v drugih mesecih po 9; plača po razmerju. 2.) Ob nedeljah, na Veliko noč, Binkošti in Božič je absolutni počitek. Na božični post in na veliko soboto traja delo samo 7 ur, plača se računa pa za cel dan. Na druge praznike je delo obligatorno (ako pride zadostno število zidarjev in podajatev), osem ur dela velja za devet. Izredno delo ob nedeljah in praznikih traja 7 ur in se plača 50% povzka. 3.) Delo na visecih odrh se nagradi s 20% povzka, na Martinellijevih stopnicah pa s 50%. 4. Ponočno delo traja od 8 ure zvečer do 4 ure zjutraj, o polnoči je eno uro počitka. To nočno delo se nagradi z dvojno plačo. 5.) Delavci morajo absolutno priti na delo v ponedeljek ter delati ves teden. 7.) Zidarski vajenci morajo obiskovati rokodelsko šolo. Ta pogodba stopi takoj v moč ter velja za 10 let, kar se tiče urnika, za tri leta, kar se tiče pa drugih točk.

Zanimiva pravda. — Cel Stockholm govori o zanimivi tožbi, v katero je upleten kraljevski dom. Pred več leti je govorilo vse o intimnih odnosih jednega sina kralja Oskarja s katero generala Lagerberga, ki je povila žensko dete. General je takrat odločno zahteval od kralja, naj dopusti, da se poročita, ali kralj je to tudi odločno odklonil, čes, da ima že dosti en zakon z meščanko v rodbini. Medtem je kraljev sin pismeno zapustil svoji hčeri 300.000 K, katere zahteva sedaj mož te hčeri, trgovec, ki se sklicuje na nekatere člane kraljevske hiše, kateri morejo potrditi, da je njegova žena kraljevsko dete, ki ima pravico do imenovanega zneska. Člani kraljevske hiše niso hoteli priti na poziv pred sodnijo. Tožba pa teče dalje, in vse je radovedno, kako skonča.

Kadar se že laže, tedaj seveda treba debelo lagati. — Pod tem naslovom citamo v revskem „Novem listu“: Oni, ki slede našim javnim dogodkom, pomnijo se popolnoma dobro, kako je nadbiskup Posilović ob priliki svoje instalacije v govoru, ki je bil do skrajnosti servilen, kadil grofu Khuenu, rekoč, da je največji ban celega stoletja, in priznaval je, da se ima samo njemu zahvaliti, da je postal nadbiskup. Starega Strossmayerja je preziranje in zavijanje Posilovičev pred narodnim zločuhom tako zbudilo, da je bil vstal ter je hotel ostentativno odstraniti se, kar bi bil tudi storil, če ga niso umirili in nazaj potegnili nekateri njegovi sosedje. To vse v navzočnosti Khuenovi. Ali sedaj ni več tu, in stanoviti junaki, katerim stoji srce drugače v osodnih trenutkih za nekoliko stopinj nižje izpod svojega stališča, so se preobrnil in se kažejo junake, ko ni onega, ki bi jim zaklical: kus! „Hrvatstvo“ se hvali, kako prevzvišeni gospod nadbiskup nima za svojo vzvišeno čast zahvaliti nikoga drugega nego sv. očeta pa vladarja. Tako tira „Hrv.“ v laž samega „nacpispeka“, ali usoda je hotela, da se je zgodilo to v istem trenutku, ko je grof Khuen v madjarskem saboru izrazilo dajal spridevala „milemu nadpastirju“, da je bil vedno politično korekten. Nehvaležnost je plačilo sveta, veli nemški pregovor, ali kako plačilo je nehvaležnost, katera dohaja od svete strani in od svete roke? Ali ne: „sveta nehvaležnost!“

Reparski umor. — Dne 1. julija je na potu iz Radeč v St. Janž na Kranjskem neznan hučedelec ubil in oropal poštnega sluga, I. Bregarja iz St. Janža in mu odvzel približno 400 kron, ki jih je imel poštni sel pri sebi.

O delavstvu v Ameriki. — Po novejših statističnih podatkih se nahaja sedaj v severnih zedinjenih drž. 655.000 ljudi brez dela. Od teh jih odpada 140.000 na delavce na podjetjih železniške stroke, 180.000 na železniške uslužbenke in 80.000 na tekstilna podjetja.

Velika nesreča na morju. Utonilo 700 ljudi. — Iz Londona poročajo, da je zadet daniki parnik „Norge“ z 80 možmi poroke in 700 izseljenici ob pećino Recall-riffs. Utopilo se je 700 oseb. Parnik je dobil tako lukno, da je takoj ušla voda vanj, da je bila izključena koj s početka vsaka misel na rešitev.

Nesreča na železnici. — Ekipresni vlak Chicago-St. Louis je skočil s tira. Stroj je vžgal vozove, okoli 20 oseb je mrtvih.

Vojna med Rusi in Japonci.

Novo vesti o boju 23. junija pred Port-Arturjem.

Ruski konzul v Nuevangu je brzojavil: Ruska torpedovka „Poročnik Bukarov“ je dospela semkaj iz Port Arturja. Priobčena poročila admirala Togo o pomorski bitki dne 23. m. m. so izmisljena. Vse naše vojne ladije so ostale netaknjene. Sodi se, da je potonila ena japonska torpedovka, dve sta bili pa poškodovani.

Admiral Aleksejev je poslal čarju obširno poročilo poveljnika portarturske eskadre o dogodkih od dne 23. junija, ki se glasi: V boju, ki je nastal med ruskimi in japonskimi torpedovkami, je bil sovražnik odbit, nakar je ruska eskadra zjutraj odšla iz pristanišča ter je odplula proti jugu; potem ko so bile odstranjene od Japoncev položene mine 20 milj od obali, smo zapazili japonsko brodoge, obstoječe iz 21 ladij in 30 torpedovk. Pred znatno premočjo Japoncev se je ruska eskadra povrnila v pristanišče, kjer se se vsidrala. Sovražnik je ni oviral niti se jej je bližal. Vsi ponočni napadi japonskih torpedovk so bili z vseh strani odbiti. Ob obali smo našli 12 od Japoncev iz velike daljave vrženih torpedov. Najmanjše dve sovražni torpedovki sta bili pogrezneni. Zjutraj so se povrile ruske ladije v luko.

Rusi v ofenzivi.

Dopisnik „Birs. Vjedomosti“ je sporočil iz Liaojanga: Naše čete so stopile v čen-zivo. Dalinski velaz je prišel dne 30. junija po boju v našo posest. Oddelek generala grofa Kellerja je vzel prelaza Modul in Tenculin, katera so bili zasedli Japonci. Na cesti iz Liušana v Dacičav je oddelek kozakov generala Miščenka napal japonsko brigado ter jo po sijajnem boju konjeništvu uničil. Čete generala Miščenka prodirajo na črti Kondja-Sonjučen. Japonci se umikajo iz vseh svojih pozicij.

Dež.

Nastopila je deževna doba. Pota so skoro povsodi neprehodna. Vojaki marsirajo ob palicah, vozovi zastajajo. Med Korejo in Japonsko je razsajal 27. pr. m. strašen orkan, ki je pogreznil mnogo japonskih transportnih ladij z muko. Baj je vsled deževja onemogočena japonska ofenziva.

Admiral Kamimura.

Admiral Kamimura je naletel 1. t. m. na rusko vladivostsko eskadro baje v mor-ski ozini Čušima. Ruskih oklopnih krizark ni bilo videti. Vladivostska eskadra pa se ni spuščala v poseben boj, marveč je jedna-stavno zopet usla Kamimuri! Vladivostska eskadra je še pred obstreljavanjem Gensana v korejski ozini naletela na jahto nekega ameriškega milijonarja. Rusi so zahtevali, naj se jahta ustavi, da jej zabranijo izdati Ja-poncem navzočnost ruske eskadre. Jahta pa ni ubogala in je usla zbog nje hitrosti ter obvestila admirala Kamimuro. Ta je odpo-slal takoj dve najhitrejši krizarki in tri uni-čevalke torpedov, ki naj bi dotekle vladivo-stsko eskadro in jo zaplele v boj, dokler ne pride sam s svojo eskadro. — Japonske ladije so res dotekle rusko eskadro ter pričele silno streljanje, na katero so Rusi odgovarjali. Ko je došel Kamimura, je ube-zala ruska eskadra ob nastali megli.

Disenterija

je razširjena, kakor poročajo iz Petrograda, med japonskimi vojaki, in sicer prav v obli meri.

Nemiri na Japonskem.

Radi pogube japonskih transportnih ladij je prišlo v več krajih med prebival-stvom do nemirov. Množica je poskusila celo porušiti hišo admirala Kamimure. Francoski konzulat v Nagasakiu straži policija. Ino-zemci se selijo iz Japonske.

Japonci izgubili 1000 mož.

Iz Petrograda se sporoča: Pri napadu na malo utrjeno pozicijo ob zalivu Siaupint (20 verst od Port Arturja) sta dva japonska polka pri trikratnem naskoku na en ruski bataljon zgubila 1000 mož. Ko so se spro-zile pred pozicijo položene mine, na katere so Japonci zašli, se je bataljon umaknil.

Ofenziva Japoncev izključena.

Radi deževja je izključeno, da prično Japonci v bližnjem času v Mandžuriji ofen-zivo. Kuropatkin, ki je vodil napad na višine zasedene po Japoncih se je zopet povrnil v rusko glavno sotorišče. Japonci so ostavili prelaz Dalien po junaskem napadu Rusov.

Armada Kurokijeva

ima premagati mnogo ovir. Veliki del voja-

kov poginja na boleznih, zlasti tifusu. Tudi zalaganje ni v redu. Francija smatra sedanji trenotek ugodnim za mirovno posredovanje. Francozki poslanik v Londonu je baje že prišel v stik z angleškimi politiki, da si za-gotovi njihovo pomoč na mirovnih pogajanjih!

Japonske finance.

V finančnem gospodarstvu Japonske se že opažajo posledice sedanje vojne. Me-seca maja je bilo za 1 milijon funtov ster-lingov (= 24 milijonov kron) manje-dohod-kov, nego je bilo proračunljeno. Državni stroški so pa prekoratili za 640.000 funtov sterlingov (= 15.360.000 kron), v katerem pa niso računani stroški za vojno. Tudi re-zerva zlata se je znatno zmanjšala. Mnogo zlata je odšlo zlasti v Ameriko.

O hribolastov.

Začetkom vročega poletja pričinja čas hribolastva, onega zdravega športa, kateri povzdigne človeka iz zaduhle, nezdrave atmosfere enolične vsakdanjosti v zračne višave, katere pozdravlja solnce najprej s svojimi žarki in od katerih se posavlja z zadnjim svitom.

Znano je in potrjeno v tisočih sluča-jih, da vpliva gorski zrak oživljuječe na človeški organizem, ako ne trpi ravno na organskih napakah pri krvnih in dihalnih organih ali pa na močni nervoznosti. Pri-jazni bralec ve brezdvomno iz lastne skušnje, kako prijetno se čutimo na visokih gorah. Zelo lahko srebamo tam gori sveži zrak, čutimo se okrepane in čudovito ojačene, čutimo pa tudi, kako nas teži manjše breme atmosfere nad nami. Tek in prebava se po-večata, in marsikateri bolnik, ki je bolchal na slabi prebavi, je okreval po kratkem bi-vanju v gorah.

V tej razpravi se pa nočemo baviti z zdravstvenim pomenom daljšega prebivanja v gorah, pač pa govorimo le o hribolastvu na sploh in ž njo združeni dijati. Brez-dvomno je znano, da potrebuje vsak, kdor se napravlja na daljše izlete po hribih, delj časa v to, da se privadi izpremeni v dijati in okolici, kakoršne sploh nudi omenjeni šport.

Kar se tiče dijete pri hribolastvu, bi lahko rabili besede slavnega hribolasca: „Jej, kar moreš in kolikor moreš!“ O vpra-sanju, če je alkohol potreben pri hribolastvu, se je že mnogo govorilo, da celo prepiralo. Mi zavzemamo stališče, čim manj alkohola pri takih izletih, tem bolje se počutimo, ter: več lahko dosežemo. Nekateri imajo velike predsodke proti gorski vodi. Seveda ni svetovati, da bi se napil človek ves raz-gret in potan mrzle studenčnice, najmanj pa pri počitku. Ako hodimo naprej, in ako nismo ravno preveč vroči, ne more nam škodovati nekaj mrzle vode. Moči, katere porabimo pri takem potovanju, moramo seveda nadomeščati vedno z novimi, in na-domeščamo jih s primernim počitkom, ka-teri privoščimo svojim utrujenim mišicam, nadalje s mirnim dihanjem in kar je glavna stvar — s hrano. Gotovo je najbolje, da jemo o pravem času t. j. ko nismo še pre-trudni. Vsak, kdor je preveč zdelan od hoje in napore, mora nekoliko časa počivati, da preidejo prenapete mišice in prenapeti živci v normalno, mirno ravnotežje, ker le potem se dajo zavživati jedi s slastjo. Utrujen hribolazec seže navadno po svoji steklenici, napolnjeni z opojno pijačo, katera proizvoda hitro okrepitevje vsled tega, ker jo koj po-srkajo notranji organi. Toda ta okrepečava je podobna plamecu, ki hitro požre svojo slamnato hrano. Ko izgine namreč vpliv dražil — kar je tudi alkohol —, pade tudi razdražitev živčevja, posebna pa prebavna energija želodčnih živcev, in želodec otrpne tem bolj, čim ostrejša so dražila in čim večja je zaužita njihova količina.

Prevelik napor škoduje seveda pre-bavi, vsled česar sme hribolazec, kateri ima zvečer lep kos strme poti za sabo, le lahka jedila zaužiti in sicer v mali meri, nikdar pa ne vina. Človeško telo mora po taki turi počivati, in zelo bi škodilo, ako bi mu nabremenili še prebavo dobre in obilne večerje. Ako se pa sploh ničesar ne zaužije, se lahko zgodi, da izostane celo najboljše zdravilo — spanje. Šibak čaj ali pa lahke juhe povspešujejo mnogo bolj spanje kot pa mesena hrana. Dober kruh in mleko je v tem oziru najboljša večerja. Svariti pa moramo pred navado, da bi se napotilo na pot s tešnim želodcem. Najboljši zajutrek bi bila na pr. gorka čokolada. Kdor ne more

prenašati zjutraj netekočih jedil, se lahko vzdržuje dolgo časa z mlekom, ne da bi čutil kakih slabostij. Slednjič svetujemo vsem hribolascem, da ne zabijo jemati seboj na vsak daljši izlet po gorah čokolade in sladkorja, ker je oboje redilno, lahko pre-bavljivo in hribolazec se ž njima varuje pred lakotjo in pred onemoglostjo. Novo-oživljuječi vpliv sladkorja na mišično delo-vanje, kateri sta dokazala italijanska fizijologa Motto in Paoletti, se potrjuje v sedanjem času vedno bolj in bolj in, če se ne motim, so vpeljali njegovo rabo razni predpisi in razne naredbe pri armadah. Iz „Knaj“.

Išče se praktikanta (Piccolo)

za kavarno Central

veščega slovenskega, laškega in deloma nemškega jezika.

Stanovanja

kot letovišca, meblirana ali ne se oddajo w najem v Rosenthalu. V bližini je krasen park in ribnjak, ki je vsem na razpolago. Krasni izleti in sprehodi brez cestnega prahu. Pro-skrbi se tudi vso postrežbo.

Ponudbe na: Fr. Wañek, Rosenthal pri Gorici.

Pozor!

Katalog najin'esentnejših knjig samo za gospode in gospe dobi vsak (takoj proti pošiljavi 5 v. postnih z namk v pismu. Naslov: Diskret 155 postrest. Tomlin, Goricko.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. l.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Novo! Naznanilo. Novo!

Podpisana naznanjata zidar-ski-mojstrom in slavnemu ob-činstvu, da sta otvorila v Mirnu

žgelnico apna.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočata udana

Iv. Faganelli & Rossi.

Mirodilnica

Karol Volpis

Gorica, Gosposka ulica št. 15. (v lastni hiši) nasproti „Trem kronam.“

Velika zaloga

barv, mirodil, kemičnih izdelkov, port-landskega in roman cementa iz tovarne Egger & Lüthi Kusteit, Tirolsko.

Vse po najnižjih cenah.

Kdor rabi denar

za mala in vlika posojila, dobi vsakdo natančno pojasnilo proti pošiljavi 40 vin. postnih namk. Na-slov: Diskret 155 postrest. Tomlin, Goricko

Še mnogo denarja na razpolago.

Povsod! Stalen, Povsod! lahek in prijeten zaslužek za osebe vsakega stanu, dame in gospe, z navadnim obrtnim, domačim in pisarniškim delom; ročnim delom itd., brez po-sebnega predznanja in se lahko opravlja doma ali zunaj (lahko tudi v prostem času). Ponudbe: Rudolf Rast Odč 128 Tetschen na Elbi. (Vprašanja po do-dopisnici; označiti je ta list.)

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za skienjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in tuja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“ - pivo.

Fran Obrdank

(prej Jos. Hrovatin)

sodovičar

v Gorici, ulica Torrente h. št. 10.

priporočam svoje sifone in pokalice, katere imam vedno v zalogi po zmerni ceni. —

Sladočarica (sirup)

Tamarindo

pripravljen v kemičnem laboratoriju

LEKARNE CRISTOFOLETTI.

Najboljša higijenična in

okrepčevalna pijača

v poletnem času.

Cena steklenici 80 vin.

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele

svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov

Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles pušk in samokresov.

Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamciva.

Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavljava, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi

brizgalnica

nove sestave, koje od de ae in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal
Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

11129 odlikovanj 11

Anton Ivanov Pečenko - Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Dolniške družbe združenih pivovarov Zalec-Laški Trg in plzenjskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Mošćansko pivovarne“.

Zaloga ledu, katerega se oddaja le na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Združniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300

b) vplačani 405.188

Dana posejila 1.631.164

Vloge 1.203.438

Vsakovrstna zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikan-ske bele rudeče in rumene pese; repno seme; raznih trav in vseh vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

= Josipu Kordinu v Ljubljani, =

pred Skofljo št. 3.

Ustanovljena leta 1854.

Slovenska pivovarna

Ustanovljena leta 1854.

G. Auerjevi dediči v Ljubljani,

Wolfave ulice št. 12

priporoča svoje izborno marčno in na bavorski način varjeno pivo v sodčkih in zabojih.

Zaloge na Grahovem in v Podbrdu na Goriškem, nadalje v Idriji, Kranju, Metliki, v Dobrépoljah, v Polhovemgradu in na Igu na Kranjskem.

Tvrška je bila v letošnjem letu odlikovana v Parizu za razstavljeno marčno in na bavorski način varjeno pivo z najvišjim darilom „grand prix“, z zlato kolajno in častno diplomo.

Svoji k svojim!!